Darbo Žmonių Dienraštis
Kaina $5.50 Metams
Užsieniuose $8.00
Brooklyne $6.00
Metams

LAISVĖ
THE LITHUANIAN DAILY

Prašome visų "Laisvės" skaitytojų gaut nors po vieną naują skaitytoją savo dienraščiui.

No. 5 LAISVĖS ANTRASAS: 427 LORIMER STREET Telefonas: Stagg 2-3878 Brooklyn, N. Y., Antradienis, Sausio (January) 7, 1941 Pavienio Numerio Kaina 3c. Metai XXXI. Dienraščio XXIII.

KRISLAI

Lietuva Faktų ir Dokumentų Šviesoje. Nepraleistas ir A. Nikūnas. Bacevičius ir Kubilienė Perėjo Tą Patį Pirmiau. Ką Dirba "Likviduotas" Prof. Mickevičius? "Vilnies Kalendorius 1941 Metams."

Rašo R. Mizara.

Šiomis dienomis išėjo iš spaudos nauja 200 puslapių knyga: **"Naujoji Lietuva Faktų ir Dokumentų Šviesoje."**

Ją paruošė A. Bimba. Išleido Lietuvos Draugų Komitetas.

Šioje knygoje telpa visi svarbesnieji dokumentai, visi darbai, pradedant su birželio mėn. 15 d.—kai "tautos vadas" išdūmė per beržyną į Berlyną — iki to laiko, kai buvo priimta Tarybų Lietuvos konstitucija, kuri čia taipgi yra įtalpinta.

Kiekvienas, kuris tik nori susipažinti su tuo, kaip Lietuva iš smetoniškos virto tarybine, privalo šią knygą įsigyti.

Kiekvienas, kuris nori turėti po ranka dokumentus apie tarybinės Lietuvos įsikūrimą, privalo turėti šią knygą. Jos kaina tik 35 centai.

"Keleivio" redaktorius išniekino **Antaną Nikūną**, gamtos tyrinėtoją, Kalifornijos muziejaus galvą, kuris nesenai lankėsi rytinėse valstijose.

Kai A. Nikūnas man pasakė, kad jis, lankydamasis Bostone buvo užėjęs pas "Keleivį", aš jam norėjau pastebėti: **"Pamatysit, kaip Michelsono gazieta Jus iškaneveiks!"** To nesakiau tik todėl, kad nenorėjau mokslininkui be reikalo ūpą sugadinti.

Už ką "Keleivis" šį svečią, atvykusį iš Kalifornijos, iškaneveikė, nesiimu spręsti. Jam tas, mat, paprasta.

Andai, kai dainininkė **Ona Kubilienė** parašė savo įspūdžius "Laisvei" apie mūsų dienraščio koncertą, "Keleivis" ją iškaneveikė.

Prof. **Vytautą Bacevičių** "Keleivis" iškaneveikė.

Dabar tą patį padarė su Antanu Nikūnu, žymiuoju Kalifornijos lietuviu.

Dergti, niekinti kitaip manančius žmones "Keleivis" yra specijalistas. Jei Michelsonas dar nėra gavęs iš "tautos vado" medalio, tai, tenka tikėtis, jis jį gaus, kai Smetona atvyks Amerikon.

Elta pranešą:

"Persikėlęs iš Kauno Lituanistikos Institutas jau baigia įsikurti Vilniuje, Vrublevskio bibliotekos patalpose. Šio Instituto direktorius yra prof. **V. Krėvė-Mickevičius**, sekretoriais **dr. K. Avižonis** ir poetas **K. Boruta.** Lietuvių Kalbos Žodynas įsikūrė "Ryto" draugijos patalpose, Antakalnyje. Netrukus pasirodys Žodyno I tomas. Ten pat įsikūrė ir Žemės Vardynas, Lietuvių kalbos skyrius, Tautosakos archyvas ir Liet. Mokslo Draugijos biblioteka ir muziejus."

Nesenai tūlas ablavukas viename anti-tarybiniame lietuviškame laikraštyje Amerikoje rašė, kad prof. Krėvė-Mickevičius "jau likviduotas."

Socijalistų - fašistų-klerikalų spauda buvo daug ką likvidavusi, bet visi likviduotieji ima ir atgyja. Atgyjo ir prof. Krėvė-Mickevičius.

Lituanistikos Institutas — svarbi lietuvių tautos kultūrai —mokslui, menui, istorijai — įstaiga. Prof. Krėvė-Mickevičius savo jėgas ir žinojimą pasirįžo ton įstaigon sudėti.

Vienas "Naujienų" bendradarbis už tai prof. Krėvę-Mickevičių jau per visą eilę to laikraščio numerių niekina.

Bet kas to paiso!

Šiuos žodžius rašant, laiškanešys atnešė tik ką išėjusį "Vilnies Kalendorių 1941 Metams." Jį redagavo **L. Jonikas ir V. Andrulis.**

Metraštis turi 160 puslapių. Įdomus, gyvas; pilnas informacijų. Be to, telpa straipsnių ir dailiosios literatūros.

Tai puiki Amerikos lietuviams dovana 1941 metams.

Kaina tik 25 c. kopija.

Užsakymus siųsti: **"Vilnis," 3116 So. Halsted St., Chicago, Ill.**

Beje, kalendorius bus galima gauti ir "Laisvėje".

Lietuvos Kandidatai į Sovietų Sąjungos Seimą

Kaunas. — Visa Tarybų Lietuva ruošiasi didžiam įvykiui—rinkti atstovus į Sovietų Sąjungos Aukščiausią Tarybą-seimą. Rinkimai įvyks sausio 12 d.; bus išrinkti 35 atstovai.

Tarp kandidatų į Aukščiausią Visa-sąjunginę Tarybą yra 11 darbininkų ir žmonių pakilusių iš darbininkų į kitas pareigas; 4 valstiečiai ir žemės ūkio darbininkai; 3 rašytojai; 1 profesorius; 2 mokytojai; 3 kariai ir 11 valstybės ir Komunistų Partijos veikėjų.

9 iš kandidatų yra moterys. 22 yra Komunistų Partijos nariai, 13 nepartijinių.

Vilniuje sudaryta 118 komisijų rinkimam. Jose yra 800 žmonių, o tarp jų 20 procentų lietuvių, 31 proc. žydų ir 20 proc. kitų tautinių grupių.

DARBININKŲ MOTERYS REIKALAUJA, KAD PREZIDENTAS RŪPINTŲSI AMERIKOS ŽMONĖMIS, O NE ANGLIJOS KARU

McKeesport, Pa. — Moterų Pagalbinis Skyrius Plieno Darbininkų Organizavimo Komiteto pasiuntė prez. Rooseveltui laišką, kur sako: "Daug geresnis rizikavimas" būtų Amerikos valdžiai rūpintis šios šalies darbininkais, "negu duot tris bilionus dolerių Anglijai, kuri nemokėjo skolų iš praeito karo."

Protestuodamos prieš prezidento siūlymą skolinti Anglijai karo pabūklus, tos moterys pareiškė:

"Mes suprantame, jog (paskolinti) nuskandinti laivai, pagrobtos bei sunaikintos kanuolės ar nušauti žemyn orlaiviai vargu galėtų būt sugrąžinti Amerikai.

"Tamsta toks duosnus anglams; tai mes jaučiame, kad tamstai turėtų šiek tiek rūpėti ir Amerikos žmonės.

"McKeesporte 2,500 plieno darbininkų, mūsų vyrai, sūnūs ir broliai, tapo visiškai išmesti iš darbo, kai keli mėnesiai atgal McKeesport Tin Plate korporacija uždarė savo fabriką. Dėl to mes pasiuntėme tamstai telegramą tą pačią savaitę, kada tai atsitiko, bet tamsta net neatsakei, kad gavai mūsų telegramą."

ŽUVO DU AMERIKOS BOMBININKAI SU 11 LAKŪNŲ

San Diego, Calif., saus. 6. —Pasirodo, jog tik per 20 pėdų nuo Grundy kalnyno viršūnės sudužo į kalno šoną karinis Amerikos orlaivis ir su juom žuvo visi jame buvę 11 armijos ir laivyno lakūnų. Šis orlaivis nešė ir keturis karinius lakūnus išgelbėtus po kito karinio orlaivio susikūlimui Texas valstijoj.

Istanbu.—Italai jau "nieko negali," sako turkai. Į

D. FEDERACIJOS VADAS UŽDRAUDŽIA STREIKUS VARDU ŠALIES GYNIMO

Washington. — Amerikos Darbo Federacijos Metalistų Unijos pirmininkas Frey paskelbė, kad ta "unija pasižada" vengt streikų pramonėse, kurios gamina karo pabūklus "Amerikai apsiginti." Jis sako, kad darbininkai pasiduos taikos deryboms su valdiškais tarpininkais, bet, girdi, samdytojai taip pat turėsią pasiduoti.

Penktas Naujas Anglų Karo Didlaivis

London, saus. 6.—Tapo nuleistas į jūrą naujas Anglijos karo laivas "Duke of York," 35,000 tonų įtalpos, 30 mylių greičio per valandą. Jis ginkluotas taip, kaip patys didžiausi karo laivai. Šis laivas buvo pradėtas statyti treji metai atgal.

Keturi tos rūšies nauji karo laivai jau pirmiau užbaigti.

MIRĖ GARSUS FRANC. FILOSOFAS BERGSON

Vishy, Francija. — Paryžiuje mirė pasauliniai garsus filosofas ir rašytojas Henri Bergson, 81 metų amžiaus, žydų kilmės.

Kai Francijos vyriausybė paskutiniu laiku įsakė žydam apleisti vietas valdininkų, oficierių, profesorių ir mokytojų, jinai pasiūlė Bergsonui ir toliau pasitikti garbės profesorium Francijos Kolegijoj. Nes Bergsonas pasitarnavęs francūzų tautai.

Bet jis atmetė tą malonę; sako, kad mano viengenčiai žydai paniekinti, tai ir aš dalinsiuos jų likimu.

Bergsonas buvo Francūzų Akademijos narys ir 1936 metais laimėjo tarptautinę Nobelio dovaną už literatūrą.

London. — Tarp Anglijos politikų yra dvi nuomonės. Vieni sako, taikytis su Vokietija, bile ji pasitenkins Europos žemynu, bile paliks anglų laivynui viešpatauti jūrose, ir tegul ji užpuola Sovietus. Kiti politikai reikalauja visiškai sukriušint Vokietiją. Su šiais stoja ir prez. Rooseveltas.

Athenai, saus. 6.—Graikai jau nekalba apie naujus savo laimėjimus.

Penkiolika Vokiečių Divizijų Atsiųsta Talkon Italijai (?)

Graikai Praneša:

Athenai, saus. 6.—Spėjama, kad Vokietija persiuntė jau 15 armijos divizijų į Italiją. Iš ten jos bus siunčiamos talkon italam Albanijoj bei šiaurinėj Afrikoj.

Jugoslavai Praneša:

Belgrad, Jugoslavija. — Sužinota, jog italų maršalas Graziani prašė, kad Vokietija duotų dvi mechanizuotas savo armijos divizijas padėt italam prieš anglus Libijoje, ir Italija "dabar gaus tas vokiečių divizijas," rašo jugoslavų laikraštis "Vreme."

Numatoma, kad vokiečių kariuomenė, išlavinta veikt kalnuose, greit pradės kariaut prieš graikus Albanijoje.

Berlin. — Vokietija galės siųst ne tik savo orlaivių, bet ir kariuomenės padėt italam prieš anglus Viduržemio Jūros srityje, sako vokiečių laikraščiai.

ORAS. — Šalta, giedra.

Anglai Užėmė Bardią; Paėmė Nelaisvėn Šešis Italų Generolus ir 25,000 Karių

Anglai Praneša:

Cairo, Egiptas.—Po pustrečios dienos šturmavimo, anglai-australiečiai sekmadienį užėmė italų prieplaukos miestelį Bardią, Libijoj, už desėtko mylių nuo Egipto sienos. Šiuo žygiu anglai paėmė į nelaisvę šešis italų geenrolus ir apie 25,000 kareivių. Anglai pagrobė 45 lengvus italų tankus ir 5-kis vidutinius, daugį kanuolių ir šiaip visus buvusius Bardioj italų ginklus, amuniciją ir karinius reikmenis.

Italai Prarado 80,000 Karių Egipte ir Libijoj

Anglai buvo visomis pusėmis apgulę Bardią per 20 dienų, iki ją užėmė. Jų artilerija, karo laivai ir orlaiviai pavertė Bardią griuvėsiais ir degėsiais.

Italai iki pat galo desperatiškai gynėsi. Mūšiai baigėsi įnirtusiomis durklų kautynėmis.

Anglai Egipte ir Libijoj iki šiol viso paėmė į nelaisvę apie 65,000 italų ir užmušė apie 15,000.

Anglų Nuostoliai

Anglų komanda skelbia, jog tiktai 500 karių buvę užmušti bei sužeisti, kol anglai užėmė Bardią.

Į Tobruką

Cairo, Egiptas, saus. 6.—Nuo Bardios anglai dabar grumiasi linkui Tobruko, svarbios italų prieplaukos, už 65 mylių toliau į vakarus Libijoj.

Sakoma, kad "laisvųjų" francūzų kariuomenė pusiau perkirto italams kelią tarp Bardios ir Tobruko.

Italų Pareiškimai:

Roma, sausio 6. — Italų radio pripažino, kad anglai, užimdami Bardią, laimėjo svarbią pergalę.

Bet italų karininkai sako, kad jų armija, atlaikydama Bardią per tris savaites nuo anglų, gerai atliko savo pareigą ir davė kitiem italam laiko sutvirtinti Tobruk miestą su prieplauka.

New York.— Čia girdėtas sekmadienį Italijos radio teigė, kad anglų ofensyva prieš italus šiaurinėje Afrikoje "nepavyko", ir nors italai ten kai kur sumušti, bet, girdi, tas tik dar labiau pakurstys italus kiečiau kovot ir vest kontrofensyvą prieš anglus.

H. GANNES'O MIRTIS DIDELIS NUOSTOLIS AMERIKOS DARBININKŲ JUDĖJIMUI, SAKO KOMUNISTAI IR KITI PAŽANGŪNAI

New York. — Dėl šeštadienį mirusio Harrio Gannes'o, Daily Workerio užsieninio skyriaus vedėjo, padarė apgailestavimo pareiškimus įvairūs komunistų ir pažangūnų vadai:

EARL BROWDER
Komunistų Partijos Generalis Sekretorius:

"Pirmlaikinė mirtis atėmė iš mūsų vieną pačių gabiausių rašytojų ir tvirčiausių veikėjų... Valdžia piktai persekiojo Gannesą paskutiniais metais, traukdama linkui imperialistinio karo, ir tai buvo viena iš priežasčių, kodėl jis mirė. Jis buvo vienas gabiausių ir neatlaidžiausių imperializmo priešų... Harry Gannes paliko skaistų rekordą savo darbų ir pasiekimų, kurie ilgai bus minimi."

WM. Z. FOSTER
Komunistų Partijos Pirmininkas:

"Visą savo subrendusį amžių Harry Gannes buvo ištikimas ir sekmingas kovojas už reikalus darbininkų ir milionų kitų prispaustų žmonių... buvo gabiausias rašytojas Amerikoj užsienių klausimais... H. Gannes'o gyvenimas tai įkvėpimas kiekvienam komunistui, ypatingai kiekvienam jaunuoliui, šiomis dienomis, kai auga karas ir dygsta revoliucija."

Panašiai įvertino Gannes'o gyvenimą ir darbus Močiutė Ella Reeve Bloor ir Robertas Minor, Komunistų Partijos Centro Komiteto nariai; Louis F. Budenz, pirmininkas Spaudos Laisvės draugijos, ir eilė kitų pažangūnų.

Sovietai Pašaukę į Maskvą Savo Atstovus iš Balkanų

Belgrad, Jugoslavija. — Sovietų vyriausybė pašaukė į Maskvą pasitarimam savo atstovus iš Jugoslavijos, Bulgarijos, Rumunijos ir Vengrijos, kaip praneša Amerikos laikraščių korespondentai iš tų kraštų.

Bulgarija Įsileisianti Vokiečius

Nužiūrima, kad Bulgarija per dvi-tris dienas sutiks leist vokiečių kariuomenei permaršuot per bulgarų žemę iki Graikijos ir Turkijos sienų.

Tuo būdu Turkija liktų atkirsta nuo susisiekimų sausuma su Graikija.

Turkai "Nuošaliai'

Jeigu bulgarai bei vokiečiai nekliudys Turkijos, tai turkai nieko nedarysią prieš vokiečius,—net jeigu vokiečių armija maršuotų per Bulgariją ir atkirstų rytinę Graikiją, nors jie tuo būdu užeitų graikam užnugarin ir priverstų graikus pasiduot Italijai.

VOKIEČIŲ IR ANGLŲ LENKTYNĖS Į TOBRUKĄ

London, sausio. 6.—Vokiečiai visa paskuba siunčia savo orlaivius (gal ir armijos dalis) į Tobruką, italų prieplauką Libijoj Anglai taipgi visomis jėgomis stengiasi kuo greičiausiai pasiekt Tobruką.

Anglai jau užėmę italų orlaivių stovyklas arti Tobruko.

Washington, saus. 6 — Apart senatoriaus Wheelerio, dar bent 14 senatorių išstojo prieš Roosevelto siūlymą "skolint" Anglijai Amerikos karo pabūklus.

BULGARIJA PRALEIDŽIA VOKIEČIŲ ARMIJĄ

New York, saus. 6.—Čia gauti radio pranešimai rodo, jog Bulgarijos valdžia priėmė Vokietijos reikalavimą praleist vokiečių armiją iki Turkijos ir Graikijos rubežių. Spėjama, kad vokiečiai šį trečiadienį maršuos per Bulgariją, bet "nekliudys" jos nepriklausomybės.

PREZIDENTO PLANAI REMTI ANGLŲ KARĄ

Washington, saus. 6.—Naujai Jungtinių Valstijų kongreso sesijai prez. Rooseveltas, be kitko, išdėstė savo planus, kaip Amerika turėtų padėt Anglijai laimėt karą prieš Vokietiją. Jo kalba buvo trumpomis radio bangomis taipgi perleista pasauliui penkiomis kitomis kalbomis; vokiškai, francūziškai, itališkai, ispaniškai ir portugališkai.

Berlin. — Vokiečiai valdo 55 procentus geležies kasyklų šiaurinėj ir vakarinėje Europoje.

NUŠOVĖ SAVO MOTERĮ BAŽNYČIOJE PER MIŠIAS

Grand Rapids, Mich.—Kai Mary Jane McCarthyienė su dviem giminaitėm įžengė į šv. Andriaus katedrą, jos vyras Willis McCarthy, laukęs prie durų, pašovė ją. Sužeista žmona, sprukus vidun, leidosi bėgti per bažnyčią linkon altoriaus, kur buvo laikoma mišios. Vyras vydamasis paleido antrą kulką iš šautuvo ir nušovė ją. Tada jis vėl užsitaisė šautuvą, pribėgo prie altoriaus ir sustojo, grumodamas maldininkam šaut, jeigu jie mėgins jį suimti. Tarp maldininkų buvo ir policijos kapitonas.

Žmogžudis, pagaliau, paspruko iš bažnyčios ir bėgo su šautuvu. Bet už dviejų blokų jį sulaikė praeivis vardu Hoogerhyde ir pašaukė policiją.

Suimtas žmogžudis sako, kad jis nežinąs, kaip visa tai atsitiko.

Jis su savo žmona išsiskyrė 7 savaitės atgal. Jinai buvo 32 metų amžiaus, o jis 34 metų.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY

The Laisve, Inc.

every day, except Sunday

Established April 5, 1911

427 LORIMER STREET, BROOKLYN, NEW YORK

Tel. Stagg 2-3878

President . . . . . Jos. Kairys

Secretary-Treasurer . . . J. Gasiunas

Editor . . . . . Roy Mizara

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	$5.50
United States, six months	$3.00
Brooklyn, N. Y., per year	$6.00
Brooklyn, N. Y., six months	$3.25
Foreign countries, per year	$8.00
Foreign countries, six months	$4.00
Canada and Brazil, per year	$5.50
Canada and Brazil, six months	$3.00

Entered as second class matter March 11, 1924, at the Post Office at Brooklyn, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

Menas Eina Ranka Rankon Su Politika

Mūsų spaudoje jau ne kartą buvo rašyta, kad tokio dalyko, kaip "menas menui" niekad nebuvo, nėra ir nebus tol, kol viešpataus klasinė sistema. Jeigu čia tuo reikalu rašome, tai tik tam, kad parodžius, kaip tas dalykas ryškiai pasirodo šiuo metu.

Štai, spauda praneša, kad šiomis dienomis Argentinoje pasirodė nauja filma, gaminta Buenos Aires filmų studijoje. Filmos vardas "Petroleo" (Aliejus). Filmoje, kaip pranešama, visa dvasia, visa propaganda nukreipta prieš Jungtinių Vlstijų aliejaus magnatus; "jankės" piešiami negražiomis spalvomis. Žodžiu, visa filma yra anti-jankiška, prieš "nort-amerikonus!"

Sakoma, tatai įvyko todėl, kad Argentinoje nazių ir fašistų įtaka yra giliai suleidusi šaknis. Ten, kaip žinia, gyvena daug italų, gyvena ir daug vokiečių, tarp kurių fašistiška ir naziška propaganda buvo laisvai vedama per ilgą laiką. Dabar tas jau pradeda išduoti savo vaisius. Esą, "jankėms" tokis reiškinys labai nepatinkąs.

Kad Argentinoje nazių ir fašistų įtaka yra stipri, tai paliudija ir kitas faktas: Buenos Aires mieste tapo uždrausta rodyti Charlie Chaplino filma "The Great Dictator"!... Na, o ta pati filma ("The Great Dictator") Meksikos mieste buvo rodoma, bet naziai ir fašistai atnešė daug smirdančių chemikalų ir jais užteršė salėje orą.

Šitaip dalykai yra su politika ir menu!

Jau Pripažįsta

Komercinės spaudos militariniai kritikai, pagaliau, vienas po kito pripažįsta, kad kas iki šiol jų spaudoje buvo rašyta apie Raudonąją Armiją, buvo neteisinga. Kaip žinia, komercinė spauda pastaruoju metu nuolat ir nuolat rašė, būk Sovietų Sąjungos Raudonoji Armija esanti niekam neverta, o neverta vyriausiai dėlto, kad prieš keletą metų ji buvo apvalyta nuo "vadų", kurie dirbo šnipų darbą.

Niūjorkiškio dienraščio "PM" militarinis apžvalgininkas "The General", pagaliau, pripažįsta, kad Raudonoji Armija yra galinga ir ji vis stiprėja. Galinga ne tik Raudonoji Armija, bet ir orlaivynas ir kitos SSSR gynimosi pajėgos.

Biskis po biskio pradės panašiai suprasti ir pasisakyti ir kiti komercinės spaudos rašytojai. O jei gi jie nepasisakys, tai tik parodys, kad rimti dalykai suprasti jiems yra labai sunku.

"Jis Pagelbės ir Toliau..."

Vienas mūsų skaitytojas prisiuntė mums iš Philadelphijos plakatą, šaukiantį lietuvius į "svarbias ir reikšmingas prakalbas," kurios įvyksiančios "tuojaus po sumos" parapijos salėje.

Kalbėti ten turėsiąs ad. Gabaliauskas, Lietuvos liaudies priešas, hitlerininkas, pabėgęs iš Lietuvos. Nesvarbu, ką jis ten kalbės—bjaurios Lietuvą,—bet svarbu, ką sako kunigų išleistas plakatas. Girdi, "Dievas išlaikė lietuvių tautą lig mūsų dienų. Jis pagelbės ir toliau..."

Jeigu taip, tai, rodosi, viskas tvarkoj, nieko daugiau ir nereikia. Bet pasirodo, kad klerikalai nesitenkina tik dievu. Jie kviečiasi talkon hitlerininką pabėgėlį iš Lietuvos, jie, be to, skelbia, būk "Dievo valia" raginanti duoti kunigam ir hitlerininkams aukų!

Taigi visagalis dievas jau nustumiamas į šoną, o iš parapijonų prašomos aukos. Plakate pareiškiama, kad "Šv. Andriejaus parapija" rinksianti aukas "po kiekvienų mišių" ir bus reikalaujama iš parapijonų po dolerį pabėgusiems pas Hitlerį žvalgybininkams gelbėti!

Mes žinome, ar daug atsiras tamsių parapijonų, kurie aukas duos, bet tiek galime pasakyti: tos aukos eis ne Lietuvai gelbėti (Lietuva jokios pagalbos iš klerikalų ir žvalgybininkų-hitlerininkų nenori), o esantiems Berlyne buvusiems Smetonos žvalgybininkams. Ne vienas buvęs žvalgybininkas, atsibeldęs į Ameriką, galės gauti tų pinigų, o jei dar kokis doleris liks—kunigėliai sumaumos.

Mussolinis ir Bardia

Anglai užėmė Libijoj italų prieplauką ir tvirtumą Bardia. Italijos fašistai panešė didelius nuostolius, nes pagal anglų pranešimus jie ten suėmė 25,000 italų kareivių į nelaisvę ir paėmė daug ginklų.

Kad Mussolinis turės keblumo kare, tą mes visada numatėme. Mandras buvo Mussolinis terioti beginklius Ethiopijos (Abissinijos) žmones. Tik per ilgų metų kovą ir su pagalba Vokietijos, Anglijos ir Francijos, pritariant kitiems imperialistams, jam pavyko įveikti Ispanijos liaudį ir pastatyti diktatorium generolą Franco. Mandravojo jis ir Albanijoj, kada tą mažą šalelę užpuolė 1939 metais. Bet kada susidūrė su sau lygiomis jėgomis, tai Italijos fašistai neturi karo pasisekimo.

Čia mes norime priminti ir tą, kad bulvarinė spauda, kuri dabar numato greitą galą Italijos fašistų, dar tik metai laiko atgal labai garbino Mussolinį ir į padanges kėlė Italijos karo galybę. Tai buvo pradžioj 1940 metų, kada Italijos fašistai siuntė karo orlaivius Finliandijai prieš Sovietų Sąjungą, kada juodmarškiniai demonstravo prieš SSSR atstovybę Romoj, kada Mussolinio spauda ugnimi spjaudė į Sovietų šalį. Tada kapitalistinė spauda šaukė, kad "Mussolinis galingas," kad jis ima "savo globon Balkanus," kad "jis neleis Sovietams atsiimti nuo Rumunijos provinciją Bessarabiją."

Italijos fašistai metėsi į šį karą tada, kada Francija buvo parblokšta. Mussolinis manė, kad jam lengvai pavys okupuoti didelius Francijos plotus. Bet ir ten nepavyko. Kelios francūzų divizijos sulaikė Italijos jėgas prie pat sienos.

Mussolinis puolė ant Anglijos, nes jis manė, kad greitai Vokietija išsodins armiją Anglijoj, tai Mussoliniui lengvai teks didelės Anglijos kolonijos Afrikoj. Bet ir čia nepavyko. Karas užsitęsė. Afrikoj Italijos fašistai paėmė francūzų koloniją Somalilandą ir užkariavo anglų koloniją Somalilandą. Įsiveržė į Kenyą, Anglų Egipto Sudaną ir buvo įsiveržę į Egiptą. Bet iš Egipto ne vien anglai Mussolinio armiją išmetė atgal, bet net į Italijos koloniją Libiją įsiveržė, paėmė fortą Capuzzo, apsupo prieplauką Bardia ir po trijų savaičių apgulos ją paėmė. Tai nemažas Italijos fašistams smūgis.

Italijos fašistai užpuolė Graikiją, jie manė lengvai įveikti tą nedidelę Balkanų šalį. Bet ir čia neturėjo karo pasisekimo. Graikai ne vien išmetė italus iš savo žemės, bet ir Albanijoj juos stumia laukan.

Kodėl Italijos fašistams nesiseka kariauti? Todėl, kad per ilgus metus fašistai viešpataudami **nualino Italijos liaudį.** Ethiopijos, Ispanijos ir Albanijos karai, tušti fašistų pažadai, atėmė liaudžiai norą klausyt Mussolinio komandos. Šis karas Italijoj visai neturi liaudies pritarimo. Visi Italijos fašistų karai yra užpuolimo karai. Tie negali rasti bent kokio žmonių pritarimo.

Tiesa, mes nedarome išvados, kad jau atėjo Italijos fašizmui galas, kaip tą daro toji spauda, kuri tik keli mėnesiai atgal Mussolinio karo galybę kėlė į padanges. Mūsų nuomone, Egipto ir Libijos kovos, taip pat kovos Graikijoj ir Albanijoj, kaip ir kovos tarpe Anglijos ir Vokietijos oro ir jūrų srityj, tik parodo, kad Antras Pasaulinis Imperialistinis Karas bus ilgas.

Valstiečių Maištas Lietuvoje 19-to Amžiaus Pradžioje

(Pagal Vilniaus valstybinio archyvo dokumentus)

Buvusios Lietuvos gubernijos gen.-gubernatoriaus kanceliarijos aktai, rasti Vilniaus valstybiniame archyve, suteikia žinių, apie ligšiol nežinotą valstiečių maištą 19-to šimtmečio pradžioje Vilkijos miestelyje, ant Nemuno kranto.

Lietuvos-Lenkijos valstybės laikais Vilkijos miestelis turėjo Magdeburgo miesto teises. Jas buvo gavęs iš paskutiniojo Lenkijos karaliaus Stanislovo — Augusto 1792 m. Vadinasi, Vilkijos miestelio gyventojai turėjo būti laisvi nuo baudžiavos.

Netoli Vilkijos miestelio buvo Vilkijos dvaras, kuriam priklausė ir keletas apylinkės kaimų. Tas dvaras 18 šimtmetyj priklausė stambiems Lietuvos magnatams — grafams Zabieloms (Zabiello). 18 šimtm. pabaigoje dvaras atiteko didžiajam Lietuvos etmonui grafui Juozui Zabielai, Targovicų konferencijos dalyviui. Kosčiuškos sukilimo metu įniršusi minia Varšuvoje pakorė tą Zabielą kartu su keliais kitais Targovicų konferencijos dalyviais.

1797 m. caras Povilas I už pakartojo Zabielos "uolumą ir ištikimybę imperijai" padovanojo jo našlei grafienei Marijai Zabielienei ir jos sūnui Henrikui Vilkijos ir Telšių seniūnijas, išskyrus Telšių miestą su priemiesčiais, tačiau neišskyrus Vilkijos miesto, kartu su visais tose seniūnijose esamais turtais ir "esamais jose šiuo metu, o taip pat ir su pabėgusiais valstiečiais." Kadangi caro dovanojamajame rašte Vilkija nebuvo suminėta, kaip išimtis, tai ir iš Vilkijos miestelio gyventojų imta reikalauti baudžiavos Zabielams.

Tačiau, kaip rašoma to meto aktuose, "Vilkijos miestelio valstiečiai pradėjo rodyti aiškų neklusnumą." Aktai kaltina Vilkijos žydus, "kurie užsispyrę nemokėjo savininkams jokių pajamų, o taip pat tuo tikslu patraukė į savo pusę valstiečius, įkalbėdami jiems kažkokią laisvę ir tariamai neteisėtą grafo Zabielos paėmimą savo valdžion." Ypatingai išsiskyręs žydas Abromas Markus, kuriam valstiečiai 1819 m. išdavė įgaliojimą rūpintis jų teisėmis. Markus drauge su raštingu valstiečiu Stanislovu Lopacinskiu nuvyko į Petrapilį, kur 1819 m. spalio 1 d. atvyko į senatą su prašymu "dėl Vilkijos miestelio neteisėto pavergimo," motyvuodamas tą prašymą karaliaus Stanislovo-Augusto Vilkijai suteiktąja privilegija.

Iš Petrapilio Lopacinskis ir Markus rašinėjo į Vilkiją valstiečiams laiškus, adresuodami juos "Vilkijos respublikai". Lopacinskis, tarp kita ko, rašė: "Piliečiai, laikykitės vienybės, o ne—kas į mišką, kas malkų." Markus prašė Vilkijos gyventoją Kornšovigą paskelbti Vilkijos valstiečiams: "kad jie visai neklausytų dvaro ir neitų baudžiavos, o jei kas atsitiktų iš dvaro pusės, tai nepasiduoti ir gintis." Aktai sako, kad "kurstomasis žydo Markaus ir valstiečio Lopacinskio susirašinėjimas turėjo pasekmę, jog įvyko aiškus valstiečių maištas ir dvaro administracijos neklausymas." Gavę laiškus, Vilkijos valstiečiai susirinkdavo paklausyti jų skaitant ir bendrai pasitarti, o paskui atvirai atsisakė eiti baudžiavą, mokėti dvarui duoklę ir atidirbinėti dienas. Zabielų įgaliotinis pranešė rusų valdžiai, kad Vilkijos valstiečiai tuo būdu padarę apie 25,000 sidabrinių rublių nuostolių. Žinoma, dvarininkai, kiek galėdami, terorizavo jų neklausiusius valstiečius.

Viename Petrapily įteiktame prašyme Markus rašo, kad nuo to laiko, kai valstiečiai ėmė rūpintis savo teisėmis, grafo Zabielos dvarų administratoriai juos žiauriai kankina; surinko valstiečius į dvarą, apkaustė kaladėlėmis ir žiauriausiu būdu nubaudė; kankinte kankino darbu, neduodami jokio poilsio. Atplėšdavo nuo namų darbo moteris ir vaikus ir taip pat versdavo sunkiai dirbti; neklausančius tiesiog nežmoniškai kankindavo, sodindavo nuogus ant ledo, o dėl to kai kurie neteko gyvybės, kitiems gi teko amputuoti atskirus kūno sąnarius. Dvaro valdytojai atiminėjo, pasiteisindami įvairiomis priekabėmis, iš valstiečių galvijus ir kitą kilnojamą turtą, atiminėjo net duoną, matyt, tikėdamiesi tuo būdu pribausią valstiečius badu.

Tuo metu tariamasis "teisėtas" tų nelaimingųjų savininkas grafas Henrikas Zabiela, gana žinomas lenkų dailininkas, gyveno Varšavoje, piešė religinius paveikslus, o kai 1850 m. jis mirė, tai nekrologuose buvo rašoma, kad jo gyvenimas buvęs krikščioniškosios dorybės ir šventumo pavyzdys. "Lenkų dailininkų žodyne" taip pat rašoma apie jo tariamai labai gražią sielą, kuri buvusi artimesnė dangui, negu žemai...

Valstiečiai gi nesiliovė kovoje su Henriku Zabiela. Markus ir Lopacinskis sėdėjo Petrapilyje 5 metus, 1819—1824 m. m., ir darė įvairių žygių. 1823 m. lapkričio 2 d. senato vyriausiojo departmento teismas pripažino Vilkijos privilegiją nebegaliojančią dėl to, kad ji buvo suteikta ryšium su gegužės 3 d. konstitucija, o kadangi 1793 m. Gardino seimas pakeitė tą konstituciją, tai ir ta privilegija nustojusi savo reikšmės, todėl ir buvo pripažinta, kad pagal 1797 m. caro malonės raštą Vilkijos valstiečiai tapę grafų Zabielų baudžiauninkais.

Tačiau Raseinių m. teisme (Vilkija, mat, priklausė Raseinių apskričiai) buvo pradėta svarstyti valstiečių skundo byla dėl Zabielų dvarų valdytojų priespaudos. Markus sugrįžo į Lietuvą, kad galėtų dalyvauti toje byloje liūdytoju. Jam buvo pavykę iš teisingumo ministerijos gauti įsaką vietos valdžios organams — Markų, kaip liudytoją tokioje svarbioje byloje, apsaugoti nuo skriaudų ir priespaudų. Dar 1824 m. III. 7 d. Lietuvos gubernatorius atmetė grafo Zabielos įgaliotinio prašymą suimti Markų, bet tų pat metų IV. 25 d. didysis kunigaikštis Konstantinas Pavlovičius, kuriam tais laikais priklausė aukščiausioji Lietuvos gubernijų valdžia, įsakė: 'tuojau pat uždaryti į kalėjimą Markų su visais tais valstiečiais, kurie pasirodys esą jo bendrininkais."

Tačiau ne taip lengva buvo suimti Markų. Kaip matyti iš Raseinių miesto teisėjo Klipenso 1824 m. gegužės 3 d. įteikto Vilniaus pilietiniam gubernatoriui raporto, Vilkijos valstiečiai išvadavo suimtą Markų. Klipensas rašo nuvykęs į Vilkiją su teismo tarėju Bogdanavičium suimti Markaus kartu su pastarojo sūnum Chackeliu, bet Vilkijos miestelio ir visų aplinkinių kaimų valstiečiai, apsiginklavę lazdomis, vėzdais ir kardais, didžiule minia užpuolė namus, kur buvo uždarytiį suimtieji, smarkiai sumušė du sargyboje buvusius kareivius, atėmė iš jų durtuvus, sumušė ir išvaikė sargyboje buvusius šimtininkus ir dešimtininkus, išlaužė visas duris ir langus, išsivedė pro langą Markų ir jo sūnų ir išvežė juodu; kur išvežė, teisėjas sakosi nežinąs, tiktai girdėjęs, kad į "Sankt —Peterburgą." Teismo tarėjas dar bandęs sudrausminti valstiečius, bet šie ne tik nepaklausę jo, bet pačiupę į minią, pramušę galvoje kelias dideles žaizdas ir taip sudaužę rankas ir kojas, kad sumuštasis nebegalėjęs valdytis ir su pavojumi gyvybei buvęs parvežtas atgal į Raseinius. Teisėjas rašo, kad ir jam pačiam grėsiąs toks pavojus iš įniršusių valstiečių, ir klausia savo vyresnybę, kaip čia įvykdžius duotąjį įsakymą.

Neklusniems valstiečiams numalšinti general-gubernatorius tuojau įsakė nusiųsti į Vilkiją būrį gusarų. Raseinių ispravninkui gen. gubernatorius įsakė ištardyti Vilkijos gyventojus dėl tų įvykių ir "valstiečius, kurie pasirodys esą tuo nusikaltę, apkalus grandinėmis, pasiųsti su patikima gusarų sargyba į Raseinius kalėjiman."

1824 m. gegužės 22 d. Lietuvos gen. gubernatorius pranešė did. kunig. Konstantinui Pavlovičiui, kad Kaune pavyko suimti Markų ir kad jį jau apkaltą

(Tąsa ant 4-to pusl.)

Londono gyventojai, sugužėję į požemines slėptuves, mokomi, kaip suteikti pirmutinę pagalbą sužeistiesiems.

Laiškas iš Tarybų Lietuvos

Ketvirtadienį sausio 2 dieną, J. Byronas gavo pirmą po perversmo Lietuvoj nuo savo švogerio iš Pajotijų km., Šakių apskr. laišką. Daugelis klausdavo, dėlko jie negauna nuo savo giminių iš Lietuvos laiškų, tai šis laiškas duoda logišką atsakymą į tą klausimą.

J. Byronas prašė netalpinti spaudoje dalį laiško, kuri yra grynai asmeninio pobūdžio. Laiškas seka:

Spalio 20 diena,
1940 metai.

Brangus Juozai ir Amelia:

Mes sveikiname jus su šiuo laišku. O mes gavome nuo jūsų laišką 13 spalių. Jau buvome nuliūdę, kad taip ilgai negavome laiškų, bet šis laiškas jūsų mus suramino. Tautininkai buvo pavasarį pranešę per radiją, kad su Amerika paštas nutrauktas, tai mes buvome nustoję vilties gauti nuo jūsų laišką arba jums atsiųsti, tai ir buvome nustoję jums rašinėti. Beje, buvau rašęs jums dar Smetonos valdymo laikais ir buvau parašęs jo valdymo žiaurumus ir kaip jis mus kankino, tai tas laiškas sugrįžo atgal. Pašte aiškino, būk tai per sunkus.

Aš, tautininkų šnipų sekamas buvau daugiau, kaip metus, bet nepapuoliau į jų nagus. Iš mano draugų buvo pakliuvę į jų kankinimo kameras daug. Antai, kaip Gyliškių kaimo Mockių Pranas ir Petras—tavo, Juozai, gerai pažįstami. O Adomaitis buvo tris kartus tardomas, bet ir jis drūčiai nenukentėjo, o darbavos daug sukilimui. O kai rie buvo pakliuvę, tai kitas grįždavo su sulaužytais pirštais arba sulaužytu galvos kiaušu. Gyvenimas buvo nepakenčiamas. Į Suvalkiją atsiuntė budelių būrius, kurie mus spardė, mušė ir visaip kankino, bet mes likimui nepasidavėm, varėm ir vėl toliau agitacijas, kovojom prieš smetoninę valdžią ir už savo suimtuosius draugus, kurie buvo pūdomi kalėjimuose. Bet, sudundėjus šale mūsų tėvynės patrankų šūviams, nusigandęs Smetona pradėjo palaipsniui po kelis mūsų draugus sukilėlius leisti namo. Tuomet ir mes pradėjome žiūrėti ateičiai į akis.

Dabar mes esame Sovietų valdžioj. Dar neapsipratę su naujoviška tvarka ir negalime susivokti, ba viskas pakeičiama ir pertvarkoma iš pagrindų. Ar geriau, ar blogiau, tai pakalbėsim toliau...

...Labai tavo sesuo nusiminusi, kad jūs parašėte, kad gal reikės jums eiti kariauti. Jau vienas jūsų broliukas galvą padėjo bekariaudamas. (Jis žuvo susirėmime su bermontininkais, steigiantis Lietuvoj nepriklausomybei). Gaila labai ir jūsų, kad reikia eiti kariauti.

Kaip, Juozuk, klausėte apie Adomaičius, tai mes su jais labai retai sueiname, nes mūs neleidžia be leidimo. Jis gali pas mus atvykti. Adomaitis gavo žemės nuo Viliaus veik tiek pat, kiek turėjo (o jis turėjo apie 7 hektarus).

Baigiu rašyti šį laišką. Sudiev

Kazys Pilkauskas.

--As I Was Saying...

J. Stenot.

"Naujoji Lietuva"

A newly issued book has just come to our attention and it is one that every Lith-American should look into. It is called "Naujoji Lietuva—Faktų ir Dokumentų Šviesoje."

It has just been published by the Lietuvos Draugų Komitetas and sells for 35c.

At a time like this, when facts are often contradicted and called lies by liars, such a book can come in pretty handy. It is practically a reference book on information dealing with the change of government in Lithuania. As far as we know, it is the first of its kind and deserves the studied attention of every thinking Lith-American.

Space does not permit us to review it here, but we think that will be done in the near future on this page.

Meanwhile, get the book and read it.

Lithuania

We have just seen by the papers that large tracts of land have been ceded to Lithuania because the population willed it so. Certain people, of course, are still unsatisfied. If Lithuania would have ceded the land instead of receiving it, they would have still snorted.

That's the attitude: I don't like you if you do, and I don't like you if you don't.

Congress

The Seventy-seventh Congress of the United States convened in Washington Saturday. It was an historic occasion when the session opened, for upon this Congress may depend the fate of our America.

1940 was an historic year. 1941 will be even more so. The Seventy-seventh Congress has before it such vital problems as war and peace, foreign policy, taxation and the national welfare. We believe that every question to arise before the House or Senate must be decided by this yardstick, "Is it for the good of the American People?"

If it is for the good, let that law or measure be passed. If it is not, let that law or measure be dropped.

The Seventy-seventh Congress may face, if reaction does what it is trying to do, the greatest issue possible: war or peace. Should that issue arise, the yardstick of the American people can bring only one answer.

Death and destruction is not to the good of the American People.

But Peace is.

If our Congressmen should tend to forget that, it is our duty to remind them that they represent us and not those who find profit in the shedding of blood.

Still "Reported"

For the past several weeks, or is it months?, we've been seeing those items in the newspapers which constantly repeat that "reports" have it that the invasion of Great Britain is about to begin. On the next page armchair generals of all sorts repeat over and over again that Germany will be smashed if she attempts to cross the channel.

Now, we think, there's something wrong somewhere. If Germany can't cross the Channel, what is this talk about invasion of America? If England can take care of herself, why bother to trap us into the mess?

It seems there are lies and exaggerations on both ends of the problem which has its center the drive to involve American in the war at all possible costs.

The devil with them, I say.

LAISVĖ YOUTH SECTION

Year's Eve Party Pretty Good

BROOKLYN, N. Y.—The Aido Chorus held a very successful New Years Eve Dance. By 7:30 the hall was beautifully decorated by Adams, Francis, Johnny and many others (even though they broke about 20 balloons doing it). People, young and old, started to come in until the hall was full. There, was dancing and romancing to G. K.'s orchestra.

Very good food was served for which, by the way, the chorus gives its thanks to Mrs. Gužas (Sasna) for donating a fruit cake and box of candy. Thanks also go to Mrs. Adele Pakal for donating a fruit cake.

The Radio (R.C.A. Victor) was won by Mr. Nachinskas. Hope you spend many a pleasant evening listening to it!

We also held community singing and both young and old sang Lithuanian songs to their heart's content. The words were mimeographed and handed out to all.

12:00 o'clock. LIGHTS OUT AND A HAPPY NEW YEAR TO ALL!

The committee and chorus wish to thank all who participated and helped to make this affair successful.

Mary A. Brown.

Membership and the Work of Lith-American Choruses

by Marion Grozan

IN ANSWER TO W. K.'s question: what do we want from our choruses and to what end these picnics, lectures, dances and so on? — I will in a small measure attempt to describe my reactions to that question.

First of all, being a member of a chorus or any organization for that matter, means laying a good foundation in lessons on how to get along with your fellow man.

No matter how shy or timid a person is, if the group he joins is composed of friendly, understanding members, little by little they can help him to overcome that shyness by giving him that warm companionship that we all need. Perhaps in time he will be enabled to face even the outside world with more confidence and assurance.

In going about with a chorus and always seeing and hearing something new, odd thoughts and intriguing points are uncovered. You want to know more about it. You do so by more and better reading, asking those who know more than you about that particular subject. Your mind expands, becomes more alert. You become a more interesting person than one who sits at home, sees few new scenes and faces and allows both mind and body to become stagnant.

From every fresh activity we can carry away impressions that develop our ability to see things more clearly and in a wider scope. At every dance and picnic there may be someone with the something to give that all through life we seem to look for. It may be only a glance or a word or a mere touch of hands, but it seems to kindle a glow inside of you contributing not a little to the fullness and richness of your life.

Being a Part of the World

There is, I think, another factor in belonging to a chorus. We are united — in that lies strength. For whatever may happen we are as one and therefore strong. We have unity in the furthering of cultural accomplishments and we can use this unity for finer things —in working for the good of all of us.

Chorus Teachers.

Recently in the **Laisve Youth Section** the comment was made that in a chorus the teacher should also act as organizer. I don't agree with that. I think the job of teaching a chorus is a large enough order without additional weight. Although I do believe that a teacher has the spirit of the chorus in the method he or she uses in teaching. Losing one's temper is very human I admit, but it would be a much wiser procedure to use every ounce of self-control to keep the temper in leash. Nothing at all is gained and much is lost. Sometimes it is almost warranted by the seemingly persistent stupidity of an individual or a section of the chorus. I say seemingly because usually it is not stupidity but a lack of understanding as to what the teacher is trying to impart. To some of our members, especially the older generation, musical terms are sometimes confusing. They must be fully explained and demonstrated several times over before the meaning can penetrate.

Young children can sometimes be scolded into learning things but grown men and women with fully developed faculties, resent being "bawled out" at a time when good will and jovial spirits should prevail. This resentment does not make for a happy flourishing chorus.

On the other hand the teacher has my full-hearted sympathy with members who are just too downright lazy to do any of their own thinking. These wait until someone else "gets it" then they chime in. There is no excuse for that brand of cheating. It is only a pity that they don't make some use of the good faculties nature endowed them with.

New Members.

This problem of holding new members and making them permanent should not be so complicated. The older members should always make it a special point to make a new member feel welcome. At times they are apt to unconsciously ignore him or wait for someone else to make the advances.

If a potential member is the shy sensitive kind he will readily feel the lack of interest shown in him by the other members, which may be the reason for not returning. Whereas if everyone puts forth a little efforts in being nice to the newcomer they will hold him until he finds his bearings and becomes a staunch and loyal supporter. We must not let these new members fall away. Each one is important, not only for his personal addition to the vocal volume, but in him there may be some latent talent to be uncovered for the wealth of the chorus and culture of the people.

There must be whole-hearted cooperation between the teacher and members. Very often petty differences arise that work insidiously on and on. They must be thrashed out, forgotten and buried.

I think that if we leave behind all our personal prejudices, dislikes and egotisms and get together and really work for the good of the chorus, we will find that in its success as a united body, lies some of the happiness of each individual.

FINDS IT FUN TO KEEP FIT

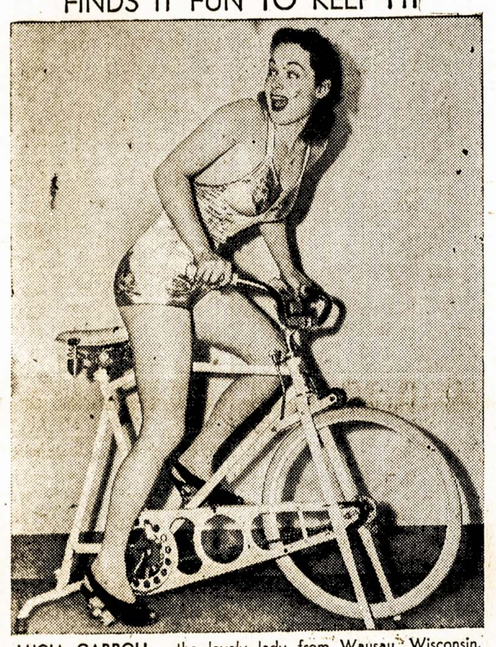

LUCIA CARROLL — the lovely lady from Wausau, Wisconsin, who now decorates the Warner lot in Hollywood — is having the time of her life cycling, even though there's no prospect of getting anywhere. That she is getting somewhere in the movies however, was shown by her appearance in "Money and the Woman." She is also to be twinkling soon in "South of Suez."

Bare Jim-Crow At N. Y. U.

NEW YORK.—The Council for Student Equality at New York University, which grew out of the "Bates Must Play" football campaign, this week charged that a new case of discrimination has developed at NYU, this time against Jim Coward, Negro basketball player who has just been disbarred. Coward is a transfer from Brooklyn College. The statement of the Council follows:

"NYU has lily white basketball team. Jim Coward, Negro basketball player, has been disqualified and barred from the team. Professor Badger, director of the Board of Athletic Control at NYU, told a committee that Coward was disqualified by the School of Education Scholastic Committee because he had only 20 of the 24 necessary points at NYU.

"Later, a committee visited Professor Tanner, head of the Scholastic Committee of the School of Education, who was asked.

"Is Coward being barred for any other technicality besides his color? "The answer was. 'No, I had supposed that it is the color issue that is keeping Coward off the team... I don't think there are any questions of technical ineligibility concerned with it. My feelings are in sympathy with you but they have to be compromised."

Teachers Map War on Hunters

NEW YORK.—Progressive teachers in this city's school system pressed plans this week for a stiff court fight to prevent the dismissal of any of their members on allegedly trumped-up charges of conducting "subversive activities" in the class rooms.

The dismissal threat was made by the Board of Higher Education against six Brooklyn college teachers after the instructors had declined to testify before a one-man committee of the Rapp-Coudert investigating body.

Although the inquisition body has been unable to substantiate its charges against the teachers, the Education Board demanded their ouster on the pretext that they are "guilty of insubordination."

Determined to fight their dismissal, the teachers have engaged Osmond K., Fraenkel, noted attorney, who argued the Scottsboro boys appeal before the United States Supreme Court, to defend their rights.

In a brief submitted to Justice Benedict D. Dineen, Fraenkel declared the dismissal threat is a violation of the teachers civil rights, and that there has been no precedent of suits in which a person's job is jeopardized without the victim being given an opportunity to be defended.

Meanwhile, three other suits have been filed against the property of the Rapp-Coudert committee. One of these involved contempt proceedings instituted by the committee against Charles J. Hendley, president of Teachers Union, Local 5, after the union leader had refused to turn over the complete list of the union membership to investigating body.

Aidbalsiai Look to First Affair

BROOKLYN, N. Y.—For many years the Aidbalsiai have been singing at different affairs, yet have not held one of their own. So on Sunday, January 12, at Laisve Hall the Aidbalsiai under the direction of Bunni Shellan will hold a concert and dance.

There will be dancing to Georgie Kazakevich's orchestra. The concert begins at 6 p. m. Admission 40c. So reserve the date and spend the evening with the Aidbalsiai.

M. Aid Balsete.

ON LIFTING THE WEIGHTS

If you can't afford to join a club or buy the bells, you don't lift. And lurking behind the scenes are one or two big barbell companies, with the York (Pa.) company the principal producer. It's to the benefit of these companies to plug weightlifting, and they go overboard in their ads on the "unbelievable results" you can get in "30 days with my new dumbbells." There's many a youth who consequently overdoes his workouts, often feels weaker than when he started, and wonders why he doesn't gain weight, as the ads promised. There's also the little matter of proper eating, freedom from financial worries, and so on, which the ads fail to mention...

The biggest mogul in American lifting is Bob Hoffman, president of the York company. Most of Hoffman's trade comes from working class youths, who band together their resources to buy the necessary equipment, or as much as they can afford. They're determinedly opposed to war. Yet Hoffman is one of the leading drumbeaters in the sports world for "super-patriotism." He plugs conscription and romanticizes the last war in his magazine, "Strength and Health.'

Mass. Planning Radio Program

BOSTON, Mass. — A Lithuanian-American Radio Program, according to plans, will be on the air soon in Massachusetts. This program will be different from other Lithuanian programs since it will be presented in English. Music and song will, of course, be presented in Lithuanian.

The director of the program will be the well-known Prof. B. F. Kubilius. Musical director will be Izabela Jarmulavičaitė-Kugel, who is quite well known among choral groups in Massachusetts. English announcer will be Olga Sukis, active in Mass. LDS circles.

The program will be presented over Station WHDH at 9 a. m. each Sunday. The program will begin to go over the airwaves on February 23.

—Committee.

Hits Shipping Of U. S. Defense

MIAMI, FLA. — Senator Nye, Republican, of North Dakota, this week scoffed at statements that the United States' "defense program" was not progressing fast enough. We are producing enough to meet our own needs as long as we don't give all we produce to other countries," Nye pointed out.

Plan Bill to Repeal Draft

NEW YORK.—Harlem this week had the promise of Rep. Vito Marcantonio, Laborite from East Harlem, that he would re-introduce in the new 77th Congress his bill to repeal the Conscription Act.

"I am going to put my bill in again immediately upon convening of Congress," Marcantonio declared. "And I'm not going to permit it to collect dust, either. After the legal thirty days have expired I'm going to seek the discharge of the bill by petition from the House Military Affairs Committee."

Commenting on his opposition to the vast Roosevelt arms expenditure program, and the Administration's "all out" aid for Britain, the Labor Congressman declared:

"My opposition to the present war is not based on pacifism. I simply can't see any difference between the Nazi enslavement of Norway and Belgium and the British enslavement of India. Africa and its other colonies, including the West Indies. If there is a difference it's so small you can't see it even with a Roosevelt microscope."

PHILADELPHIA, Pa. — The Philly Lyros Chorus had its business meeting Friday and a number of very important things were discussed. We discussed the invitations we have received to sing and what we should do so our chorus could improve. There is, I know, only one answer: GET MORE MEMBERS!

Each member should make it a point to try to get another member. Don't forget our meeting, 735 Fairmount Ave., and be sure to bring a friend when you come to the next rehearsal!

S.

Errors cannot creep in among facts where there are no facts for them to creep in among.

—Mark Twain.

Nothing so needs reforming as other people's habits.

—Mark Twain.

Better than all medicine is the ability to take things lightly.

—Lin Yutang.

Labor and the Seven Day Week

NEW YORK. — The attitude of the United Electrical, Radio & Machine Workers on the use of factories for a seven-day week was expressed here by UE Sec.—Treas. Julius Emspak. He said:

"There are two things that badly need to be said about these proposals to put the nation on a 7-day week':

"The first is: there is neither any legal nor any union restriction whatever on working a plant clear around the clock seven days per week. Our own union agreements make it entirely possible for manufacturers to schedule their production on a 7-day-week, 24-hour-day basis. This can be done without working anyone more than 40 hours per week.

LOOK TO PROFITS

"The actual objection of employers is not to any limits on the work-week — which do not exist, legally or otherwise — but is their objection to paying overtime rates for overtime work.

"Overtime rates do not, in general, increase the costs of armaments to the nation — but they do lessen the already excessive profits of the manufacturers. That, and not patriotism, is the real basis of the manufacturers' objection.

"The second thing is that there are still millions of unemployed, many tens of thousands of them fully qualified to do skilled work at skilled rates of pay."

What is this "Invasion" Talk?

NEW YORK. — An ever increasing group of "experts" are demanding armaments and more armaments. They are powerful — exerting a large and potent voice in the press and on the radio. "Invasion," the title of a special feature which appears in the current January 10th issue of FRIDAY Magazine, reveals, with a searching analysis, the demands of so-called military "experts" who claim that America is threatened by invasion — but neglect to name the powers that can do so.

With specially drawn maps and exclusive photographs, FRIDAY'S feature graphically discloses the ever-rising tides of misinformation to which the American public has been, and is being subjected.

Expect Jump in High Living Cost

WASHINGTON. — Additional increases in the price of all retail goods were predicted here this week by Isidor Lubin, Commissioner of Labor Statistics of the Department of Labor.

Noting the steep rise that has taken place in the wholesale commodity markets during the past five months, Lubin declared that "it is evident that retail prices cannot long remain stable in the face of the broad advance.'

According to figures compiled by the Bureau of Labor Statistics, Lubin said that wholesale prices of nearly 900 products jumped six per cent higher in August, 1940 as compared with August, 1939, and that a steady rise has been observed since then.

He attributed the increased living costs to "repercussions in the commodity market due to the war," but omitted mentioning that there is no shortage of foodstuffs in the United States.

THOUGHTS ON BEGINNING 1941

by Ida Balses

January marks the beginning of another new year. At a time like this we wonder what kind of a future is in store for the American people in this war-torn world. Will we also be victims in the bloody catastrophe taking place in the war raging across the ocean? Can there be any escape for us? This barbarous imperialist war between two groups of rivals is a very dangerous episode for it may involve the United States.

Are we, the common people of America, going to be intoxicated by the talks of the war propagandists? What did the President's recent speech, so-called fireside chat, mean to the American people? It was a great speech to those who are getting richer from the profits of war by supplying Britain. But it isn't so great for the rest of us.

Why has the Presicent ignored the many telegrams sent to him by people urging him not to take any drastic steps that may lead to involving the United States further in this war? It was a speech laden with war-hysteria. We who have the nation's welfare at heart must protest against the influence of propaganda and hysteria.

In America there is a section of people who are hysterical and jittery, fearing that they would lose some profits if Britain lost the war. We also hear that Britain is defending "democracy". There is not much in that when we remember the sell-out of Austria and Czechoslovakia by Chamberlain to Hitler, with the compliments of Great Britain.

There are people in America who are fooled by the smoke screen placed by propagandists around us. But the American people will not be fooled, for they are working in spite of provocation to keep the United States at peace!

B'more Chorus Held Elections

BALTIMORE, Md.—Happy New Year! The Lyros Chorus members are ready for it! With all new officers except two, the Lyros Chorus is out for another good year. The executive committee of the chorus for 1941 are as follows:

President—Mr. A. Zemaitis
Vice-Pres.—Alfred Ekewise
Secretary—Ida Balses
Financial Sec'ty—Virginia Ekewise
Treasurer—John Jasaitis
Correspondents — Albert Giedrys, Ida Balses, Charles Juskauskas Jr.

The chorus has dispensed with rehearsals until a new teacher is found to lead the chorus. Our former teacher, Mr. Granofsky, was one of the many who have trekked down the aisle of matrimony, and finds that there are too many duties to perform in that life which would interfere with teaching the chorus. Best of luck to you Mr. Granofsky.

Right now there is a search going on for a new instructor for our chorus. Anyone knowing the whereabouts of an instructor willing to lead our chorus, please notify either the president or one of the other executives of the chorus.

All members should watch the papers for news of our next rehearsals including the time and place. The news will be printed in both the LAISVE and TIESA.

—Correspondent
Charlie Juskauskas Jr.

Men who are oppressed do not look back, as they know only too well that an evil destiny is following them.

—Victor Hugo.

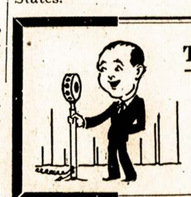

THE LOUDSPEAKER

By Mike O'Phone

A birthday party was held for Melvina Sukaskas, one of the sweeter local sweets, last Saturday. Many were present, we hear, and much was ado...

—o—

Out-of-town visitors, upon coming to New York, are urged to visit the Apollo Theatre where you're bound to come across a pair of Liths at any time...

—o—

Coming: Some juicy morsels on holiday experiences in New York by Charles Kwarren will be in the next issue of the L. Y. S.

—o—

We hear that Montello might soon be planning the reorganization of a chorus. If this is true, we are also waiting to hear from a couple of other cities in Massachusetts and Connecticut where choruses are not only possible but necessary...

—o—

The Lamda Delta Sigma sorority of Cleveland did a good piece of convalescent-work when one of their members, Biruta Naunchik, took ill...

—o—

A trio of Brooklyners spent Saturday night (when the temperature was way, way down) wandering the streets of New York and wondering why there were so few people around...

—o—

Thoughts:—We've discussed politics with many people and have often enjoyed doing it. There is something stimulating about discussion—it helps you formulate your own ideas and you have a clearer picture as to what the other fellow thinks about the same thing.

Some of my very close friends are people with whose political views I differ as the day from night. Yet I find their friendship both valuable and dear to me. Even though we disagree , we can still talk.

But on the other hand there is a phenonema that is difficult to understand. A number of Lithuanian newspapers and English sections have stooped to the mud pile in their political articles. No doubt they follow Hitler in believing that if you howl lies long enough, someone is bound to believe it. But they're not howling, they're going to the privies for material.

And that is both shameful and disgusting.

Šešiolika Respublikų, Kurios Sudaro Sovietų Sąjungą

(Tąsa)

Armenijos TSR

Iki Spalio revoliucijos 70% Armenijos žemių buvo vienuolynų, popų ir dvarininkų rankose. Vargdienis valstietis gyveno drauge su galvijais vargingose, iš žemės ir veļėnų sulipytose lūšnose.

Armenija yra pietinėje Užkaukazio dalyje. Tai aukštų kalnų kraštas, turįs milžiniškus žaliavos ir energijos šaltinių išteklius. Tik Tarybų valdžia sudarė galimumus darbo liaudžiai išnaudoti tuos didžiausius turtus. Dabar Armenija virto aukštai išvystytos pramonės ir žydinčio žemės ūkio respublika. Per 18 metų į pramonę įdėta 585 milijonai rublių. Žemės ūkiui panaudotos sraunios kalnų upės. Anksčiau skurdęs dėl drėgmės stokos žemės ūkis dabar duoda puikius vaisius. 1914 m. drėkinimo plotas sudarė 97 tūkstančius ha, dabar apie 200 tūkstančių ha. Dešimtys tūkstančių ha nepatogių, dykų žemių, dabar paversta sodais ir vynuogynais. Žemės ūkį aptarnauja 30 hidrostočių ir 90 pagalbinių elektros stočių. Šimtai Armenijos kaimų, niekuomet nežinojusių kas yra elektra, sužibo elektros lempomis.

1913 m. Armenijoj buvo tik 15% raštingų gyventojų, o 1937 m.—jau 93%. Anksčiau nebuvo nė vienos aukštosios mokyklos—dabar 8 universitetai. Tarybų valdžia sudarė visas sąlygas tautinei kūrybai, kuri puikiai ir šakotai išbujojo.

Turkmenijos TSR

Turkmenija yra į rytus nuo Kaspijos jūros ir užima 444 tūkstančius kv. km. Buvo žiauriai eksploatuojama Rusijos imperijos kolonija. Turkmenų tauta per prievartą buvo suskaldyta dalimis. Tai padėjo carizmui drauge su chanais ir emirais apgaudinėti liaudį.

Spalio revoliucijos dėka Turkmenija iš atsilikusios nuengtos kolonijos tapo žydinčia socialistine respublika su išsivysčiusia pramone ir aukšto lygio žemės ūkiu. Iki revoliucijos gamtos turtai buvo visiškai nenaudojami. Stalino penkmečių metu į Turkmenijos pramonę įdėta 228,4 milijonai rublių. Pastatytas stambiausias chemijos kombinatas Kara—Bogaz—Gole, naftos, sieros, tekstilės, stiklo fabrikai ir mėsos kombinatai. Stambiosios pramonės produkcija, lyginant su prieškariniais metais padidėjo 10 kartų.

Trukmenijos socialistinis žemės ūkis vystosi remiamas galingos mechanizacijos ir irigacijos. Į šią sritį įdėta 407 milijonai rublių. Kolchozus aptarnauja 52 mašinų—traktorių stotys. Laukuose dirba 4,225 traktoriai, 175 kombainai, 387 automobiliai ir 6,260 sudėtingų mašinų. Drėkinimo kanalų valymas atliekamas mechaniniu būdu. Iki revoliucijos Turkmenijoj buvo tik 3 agronomai, o 1939 m. jau dirbo 1,515 agronomų, gyvulininkystės technikų, hidrotechnikų ir žemėtvarkos pareigūnų.

Pagrindinė Turkmenijos žemės ūkio šaka—medvilnystė, kuri trigubai išaugo. Vien tik 1938 m. Turkmenijos sveikatos reikalams išleista 90 milijonų rublių. Liaudies švietimui — 160 milijonų rublių. Stalino penkmečių metu mokyklų skaičius išaugo iki 1,347, pedagogų skaičius—iki 7,061, mokinių skaičius—iki 204,625. Turkmenijoje 5 universitetai, 38 technikumai, 18 mokslinio tyrimo įstaigų, 670 klubų, 705 bibliotekos. Išeina 61 laikraštis.

Turkmėnai garsūs pasaulyje savo kilimais, kuriuose nagingos kaimietės labai meniškai atvaizduoja laimingą, pasiturintį ir kultūringą turkmenų liaudies gyvenimą.

Uzbekijos TSR

Uzbekijos respublika apima slėnius tarp Amudarijos upės ir Tian—Šanio kalnų—viso 378,000 kv. km. Sostinė Taškentas. Praeityje atsilikusi, prislėgta carinės Rusijos kolonija—Uzbekistanas sudarė Taškento apygardos dalį. Uzbekų tauta buvo net savo vardą praradusi. Imperijos įstatymai buvo taikomi "gyventojams, valdomiems ypatinga tvarka." Nekartą uzbekai buvo sukilę prieš savo engėjus, bet kiekvieną sykį "buchtai" buvo žiauriai numalšinami caro kariuomenės. Tik Didžioji Spalio revoliucija atnešė laisvę uzbekų tautai. Socializmo pergalė užtikrino Uzbekijai nematytą liaudies ūkio žydėjimą. Uzbekijos pramonės produkcijos vertė 1938 m. sudarė 270 milijonų rublių prieš 70 milijonų rublių 1913 m. Tarybų valdymo metais Uzbekistane pastatyta 42 medvilnės valymo fabrikų, 8 stambūs aliejaus fabrikai ir aliejaus ekstraktų kombinatas. Sukurta milžiniška tekstilės pramonė—Stalino vardo kombinatas Taškente, kuris sudaro audėjų pasididžiavimą ne tik Uzbekistane, bet ir visoje Tarybų Sąjungoje.

Kolchozinės santvarkos laimėjimai davė didelius vaisius. Respublikoje 500 kolchozų milijonierių. Uzbekistano kolchozninkai 1938 m. gavo 2,712 milijonų rublių piniginių pajamų. Vyraujanti ūkio šaka medvilninkystė. Uzbekistanas užsėja medvilne apie 1 mil. ha. arba apytikriai, pusę medvilnės ploto visos Tarybų Sąjungos. Respublikos laukuose dirba 20 tūkstančių traktorių, 3 tūkstančiai automobilių. 175 mašinų traktorių stotys apdirba 93 nuoš. kolchozų sėjamojo ploto. 18 sovchozų pilnai mechanizuota. Didelių laimėjimų Uzbekistanas pasiekė ir kitose žemės ūkio srityse: grūdų ūkyje, gyvulininkystėje, daržininkystėje ir vynuogių ūkyje.

Respublikoje pražydo nauja kultūra, tautinė savo forma ir socialistinė savo turiniu. Lyginant su 1914 m. 1937-38 m. moksleivių skaičius išaugo 50 kartų. Pradžios ir vidurinėse mokyklose mokosi 1,100 tūkstančių vaikų. Respublika turi 13 universitetų ir 26 technikumus. Uzbekija turi šimtatūkstantinę tarybiškos inteligentijos armiją—agronomų, mokytojų, inžinierių, gydytojų, geologų ir kt.

Uzbekistane plačiai išsivysčiusi spauda. Išeina 200 laikraščių, žymi jų dalis uzbekų kalba. Uzbekijos respublika turi savo tautinę muziką ir literatūrą. Uzbekų teatras dekados metu Maskvoje buvo aukštai įvertintas.

Draugo Stalino šūkis apie laimingą ir kultūringą kolchozų ir kolchozninkų gyvenimą sekmingai įsikūnija.

Tadžikijos TSR

Tadžikų Respublika yra centrinėj Azijoj. Jos sienos susisiekia su Afganistanu ir rytuose su Kinija. Tadžikistanas—buvusioji Rytų Buchara—atsilikusi caristinės Rusijos vidurinės Azijos kolonija. Žiauri eksploatacija ir vergiškas darbas buvo skirtas tadžikams—dechkanams. Iš jų buvo imami nesuskaitomi mokesčiai (imami iki "mokesčių nuo lango."). Tadžikų pasakymu tik oras nebuvo mokesčiais apdėtas.

Senoviškiausia ūkininkavimo technika, maži derliai, kelių nebuvimas, ubagiškos pastogės, neraštinga, prispausta liaudis, dirbanti bajams ir kitiems parazitams—toks buvo Tadžikistano veidas iki Spalio revoliucijos. 1913 m. ten buvo priskaitoma iš viso 200 darbininkų. Gi Tarybų Tadžikistane Stalino penkmečių metu sukurti medvilnės valymo fabrikai, šilko pramonė, malūnai, mėsos šaldymo kombinatai ir tt. Jau 1938 m. Tadžikistano pramonėje buvo užimta 14,300 darbininkų. Tik po revoliucijos buvo ištirtos Tadžikistano žemės gelmės ir atrasta aukso, mišjako, švino, radijaus, naftos, anglių. Išvystyta svarbiausioji Tadžikistano ūkininkavimo šaka — medvilnės ūkis. Penkis kartus daugiau dabar surenkama medvilnės, negu 1913 m. Sparčiai auga gyvulininkystė. 1938 m. Tadžikijos TSR buvo 44 kolchozai milijonieriai, o visų kolchozų pelnas tais metais sudarė 461.9 milijonus rublių.

(Bus daugiau)

Valstiečių Maištas Lietuvoj 19-to Amžiaus Pradžioje

(Tąsa nuo 2-ro pusl.)

grandinėmis išgabeno į Vilnių. Vilkijoje buvo paskirta ypatinga tardomoji komisija, kuri suėmė daug valstiečių. Tardymas vyko labai lėtai. 1825 m. rugsėjo 8 d. Konstantinas Pavlovičius įsakė Lietuvos gen. gubernatoriui greičiau baigti tardymą ir atiduoti kaltinamuosius teismui: "kad greitu ir pavyzdingu nusikaltusiųjų nubaudimu įvarius baimės kitiems valstiečiams iš Lenkijos prijungtose gubernijose, kurie taip pat yra linkę į panašius neklusnumus."

Pagaliau, 1826 m. vasario 18 d. buvo teisiami Markus ir Vilkijos valstiečiai. Žydas Markus buvo kaltinamas paveikęs valstiečius "iškelti neteisėtą bylą valdytojams ir kurstomu susirašinėjimu iš S.—Peterburgo su valstiečiais." Valstietis Lopacinskis buvo kaltinamas buvęs drauge su Markum Petrapilyje. Visa eilė kitų valstiečių buvo kaltinami smurtu atėmę Markų iš sargybos, kėlę maištą prieš dvarą, sumušę karius, sukapoję roges, nupjaustę arkliams karčius ir uodegas ir lazdomis sumušę teismo tarėją. Kažkuris Jonas Levskis buvo kaltinamas maišto metu pavartojęs šaunamąjį ginklą, o kažkuris Juozas Kalkevičius buvo kaltinamas tuo metu, kai jėga vadavo Markų, persirengęs pastarojo žydiškais drabužiais ir su keliais valstiečiais nuėjęs į visai priešingą pusę, negu kad buvęs nuvežtas Markus, "idant apgavus policiją ir paslėpus pėdsakus, kur buvo išvežtas žydas." Du valstiečiai buvo kaltinami rašę maištingųjų valstiečių laiškus Markui į Petrapilį; kažkuris Kornilovičius buvo kaltinamas skaitęs valstiečiams Markaus laiškus; Markaus žmona ir vaikai buvo kaltinami net—ėmę medžiaginę paramą iš valstiečių tuo metu, kai Markus buvo Petrapilyje. Teismas nuteisė Markų su visa jo šeima ištremti į Sibirą, o valstiečius apkaltus grandinėmis ištremti į Jekaterinoslavo fabriką, į kasyklas ir druskos įmones. Kornilovičius taip pat buvo nuteistas ištremti.

1833 m. Markus iš Tobolsko gubernijos atsiuntė III skyriui dar vieną prašymą, kuriame vėl skundėsi "įvairiomis dvarininko gr. H. Zabielos Vilkijos gyventojams daromomis priespaudomis." Dėja, jo nežinota, kad Vilkijos valstiečiai, matyt, neišlaikę skaudžių represijų, jau 1828 metais buvo atšaukę savo bylą prieš grafą Zabielą ir buvo sutikę laikyti save jo baudžiauninkais, nors dėl atšauktosios savo bylos ir buvo savo atšaukiamajame rašte pareiškę, kad "ji ne visiškai taip veltui iškelta, bet dar galinti turėti valstiečiams blogų pasekmių."

Taip liūdnai pasibaigė vienas pirmųjų Lietuvos valstiečių revoliucinių bandymų.

Nadežda Jaffe (Vilniuje).

50,000 Serga Influenza Dviejuose Apskričiuose

Memphis, Tenn.— Čionai-tiniame ir Shelby apskričiuose 45 iki 50 tūkstančių žmonių serga influenza bei panašiomis į ją "slogomis." Bet dėl to kol kas mirė tik 5 asmenys. Influenza esanti švelnios rūšies.

Montello, Mass.

Lietuvių Moterų Apšvietos Kliubas laikė savo mėnesinį susirinkimą gruodžio 27 d. Narių susirinkime buvo 20.

Susirinkimas buvo labai gyvas; delegatės išdavė raportą iš Meno Konferencijos, kuri atsibuvo So. Bostone.

Buvo skaitytas straipsnis iš laikraščio apie nužudytus mūsų draugus Lietuvoj: Požėlą, Greifenbergerį, Giedrį ir Čiornį, per buvusią Smetonos valdžią. Po perskaitymo, pirmininkė prašė narių atiduot garbę tiems draugams per atsistojimą ant poros minučių. Taip ir padarėm.

Dabar kliubietės mokinasi juokingą komediją, kuri bus sulošta vasario 8-tą dieną. Moterų grupė dainuos tą vakarą. Po programos bus šokiai.

PATAISA:

Buvo rašyta "Laisvėj" apie užuojautos vakarienę dėl Antano Podžiūno, kuri atsibuvo lapkričio 30 d., 1940. Buvo rašyta, kad teatrališkas Ratelis rengė tą vakarienę. Turėjo gi būti, kad rengė Lietuvių Moterų Apšvietos Kliubas ir Teatrališkas Ratelis.

Kliubietė.

Užsakykite "Laisvę" į Lietuvą

Lietuvos žmonės labai mėgo skaityti "Laisvę," bet Smetonos valdžia "Laisvės" neįsileisdavo. Dabartinė valdžia sukriušino cenzūros retežius ir "Laisvė" jau eina į Lietuvą. Užrašykite ją savo draugams ir giminėms. "Laisvės" kaina į Lietuvą $8.00 metams, $4.00 pusei metų. Antrašą, kam užrašote, prašome rašyti sekamai:

Vardas .....

Paštas .....

Gatvė ar kalmas ....

Apskritys .....

Prašome aiškiai įrašyti antrašą į čia paduotą blankutę ir prisiųsti kartu su mokestim "Laisvės" Administracijai, 427 Lorimer St., Brooklyn, N. Y.

BINGHAMTON, N. Y.

LABAI LAUKIAMAS SVEČIAS

VYTAUTAS

BACEVIČIUS

Pasauliniai Garsus Pianistas-Kompozitorius

Koncertuos Binghamtone Penktadienį

Sausio-January 10, 1941

VYTAUTAS BACEVIČIUS
Pianistas-Kompozitorius-Virtuozas

LIETUVIŲ SALĖJE

315—17 Clinton St., Binghamton, N. Y.

Prasidės lygiai 8-tą valandą vakaro

Iš anksto įsigykite įžangos bilietus, skaitlingai dalyvaukite lietuvio genijaus pianisto koncerte. Įžanga (su taksais) 55 centai

SVARBIOS KNYGOS

● **KRIKŠČIONYBĖS TRAGIZMAS**

Parašė **Kun. Povilas Jakas.** Jis nurodo, kaip krikščionybė daro skerspainės progresui ir pažangai. 93 puslapių.

KAINA 50 CENTŲ

● **Lietuvių Kalbos Gramatika**

Parašė **Kun. Dr. Jonas Starkus**

Mariampolės Kolegijos Profesorius

KAINA $1.00

● **DINGUS ROŽYTĖ**

Parašė **Pranulis**

Gražių eilų kūrinys. Tik dabar išleido dienraštis "Laisvė."

PUSLAPIŲ 32, KAINA 15c.

"LAISVĖ"

427 Lorimer St. Brooklyn, N. Y.

DIDIEJI "LAISVĖS" PARENGIMAI

Prašome įsitėmyti šiuos dienraščio "Laisvės" Parengimus

BANKIETAS

Įvyks laike "Laisvės" bendrovės metinio suvažiavimo

Sausio 26 January

Pasamdyta dvi didelės salės, viena bankietui, kita šokiam.

CENTRAL PALACE

18 Manhattan Ave., Brooklyn, N. Y.

GRAŽI KONCERTINĖ PROGRAMA

George Kazakevičiaus Orkestra Gros Šokiams

ĮŽANGA BANKIETUI $1.50

"LAISVĖS" BAZARAS 1941

Bus Penktadienį, Šeštadienį ir Sekmadienį

Vasario 14, 15 ir 16 Feb.

Prašome iš anksto pasirūpinti Bazarui dovanomis.

Laikrodininkas V. Kazlauskas pirmas davė bazarui dovaną — gražų laikrodį.

BUS CENTRAL PALACE

18 MANHATTAN AVE. BROOKLYN, N. Y.

nas Nuskandinęs Italų Submariną

London. — Anglijos submarinas "Thunderbolt" (Žaibas) torpedavo ir, turbūt, nuskandino vieną italų submariną, kaip spėja anglų komanda.

Tai tas pats Anglijos submarinas, kuris 1939 metais, vos tik užbaigtas, nuskendo bandymuose. Tada jis vadinosi "Thetis." Po penkių mėnesių jis buvo išgriebtas ir pataisytas.

Belgrad, Jugoslavija. — Vokiečiai sutelkė diviziją savo armijos netoli Jugoslavijos rubežiaus.

Worcester, Mass.

Mūsų Naujienos

LLD 11 kp. susirinkimas įvyko gruodžio 22 d. Buvo priimta 4 nauji nariai. Prirašė šie draugai: J. Skliutas 1, o mūsų kuopos organizatorius d. S. Janulis 3. Viso mūsų kp. šiemet yra gavusi 22 naujus narius. Janulis daug rūpinosi šiame darbe, jis prirašė 11. O kiti draugai kitus. Pilniau tai aprašysiu kitoj korespondencijoj.

Drg. Bakšys biskutį davė žinių iš "Laisvės" vajaus eigos, nes galutiną raportą išduos ateinančiame kp. susirinkime. Tik žinau, kad jis daug dirbo, ir jau "Laisvei," sakė, yra pasiuntęs virš $400.

LLD abi kp. palaiko savitarpinio lavinimosi mokyklą, kuri atsibūna pirmą ir trečią pirmadienių vakarais kiekvieną mėnesį. Iš šios mokyklos delegatai sakė, kad iki šiol lanko daug žmonių ir nuotaika mokykloj yra pavyzdinga. Visi ima balsą išrišimui pastatytų klausimų. Todėl kas dar iš "Laisvės" skaitytojų nedalyvaujat, yra prašomi ateiti į 29 Endicott St. svetainę. Įžanga dykai.

Apie dr. Boriso paskaitą jau buvo rašyta. Buvo surengusios abi kuopos. Tema buvo: **Abelnos sveikatos klausimais.** Bet noriu pasakyti šią tiesą, kad dr. Borisas paliko didį įspūdį worcesteriečiuose. Ne todėl, kad jis yra simpatiškas žmogus ir geras prelegentas. Bet žmonės ir dabar dar kalba, kad jis po prelekcijų sėdi po 2 ir 3 valandas ir atsakinėja į privatinius klausimus svetainėj, ir kiekvienam parašydamas ant popieros kokį valgyti maistą, kad atgaivinti savo sveikatą, aprič medicinos ir kitų patarimų. Tai reikia didelio nuoširdumo, didelio pasišventimo, ir tas viskas mums worcesteriečiams suteikta be jokio jam atlyginimo, vien tik už kelionės lėšas. Reikia žinoti, kad ima daug vakarų paruošimui paskaitos. O išvažiuojant su paskaita reikia sugaišti visą dieną. Už šį taip brangų darbą daktarui Borisui mes worcesteriečiai didžiai ačiuojame.

Į vaikučių mokyklėlės komitetą nuo mūsų kuopos likos išrinktas S. Janulis.

1941 metams išrinkta valdyba iš šių draugų: Organizatorium vėl išrinktas mūsų veikėjas S. Janulis; prot. sekr. J. M. Lukas; finansų sekr. D. G. Jusius; kasierium B. Mizara; knygium P. Plokštis; "Laisvės" agentu mūsų veteranas J. J. Bakšys.

Nutarta pakeisti kuopos susirinkimus iš ketvirto nedėldienio rytmečio į ketvirto pirmadienio vakarą. Taigi, visi nariai įsitėmykite, kad nuo dabar LLD 11 kuopos susirinkimai įvyks kiekvieno mėnesio ketvirto panedėlio vakare, 7:30 val., 29 Endicott St., svetainėj. **J. M. L.**

Naujų Metų Belaukiant Parengimai

Gruodžio 31 d. vakare Lietuvių Svetainėje, 29 Endicott St., buvo Aido Choro šokiai, sulaukimui naujų metų, 1941. Tęsėsi iki 2 val. vidurnakčio. Šie choro šokiai buvo neskaitlingi publika. Priežastis tam veikiausia bus per brangi įžanga, 40 centų ypatai. Žemutinėj svetainėj L. D. K. buvo kimštinai prisikimšęs publika, ypač jaunimo. Mat, ten veltui gauna pasišokti, kad ir susikimšusiai.

Be to, reikėtų pastebėti, kad daugumas suaugusiųjų lyg ir "pamiršo," kad choras yra remtinas, kaipo vienatinė dailės įstaiga (org.). Asmeniai nepatikimai neturėtų būt amžini.

Lietuvių Piliečių Kliubas, 12 Vernon St., turėjo savo įsigyvenusį metinį balių, taipgi sulaukimui naujų metų. Vietinis laikraštis paduoda žinutę sausio 1 d., kad apie tūkstantis dalyvavo publikos. Miesto majoras Bennett su keliais aldermanais irgi dalyvavęs, linkėdamas gerų metų 1941 ir kad šalis būtų taikoje, akivaizdoje sparčiausio besirengimo karui.

Pagaliaus ir aš gavau laišką iš Lietuvos nuo brolio Povilo Radaikių vienkiemio, Pandėlio valsč., Rokiškio apskr. Laiškas rašytas lapkričio 12 d., 1940 ir gautas gruodžio 31 d. Laiškas su keturiais krasos ženkleliais po 15c. Ženklelių vaizdas — liuosybė-moteriškė ir balandėlis prie jos iškeltų rankų gelsvoje spalvoje, su užrašu viršuj "Lietuva."

Apart asmeninių reikalų, štai ką jis rašo:

"Pasikeičiant valdžiai, prasėjo viskas ramiai. Buvusis prezidentas Smetona dieną įsakė kariuomenės vadams pasitikti rusų armiją nuotaikiai ir gražiai, o Smetona naktį ir pabėgo. Ant rytojaus rusų kariuomenė įžygiavo į Lietuvos teritoriją. Važiavo kelias dienas su mažom pertraukom — tankais ir šarvuotais automobiliais, ant vieškelių žvyras buvo sutrintas į dulkes. Tuo metu rusų karių galima buvo matyti beveik kiekviename sodžiui. Bet rusų kariai elgėsi labai mandagiai, gyventojų neužgavo ir nieko nelietė. Teko daug girdėti tankų ir orlaivių trenkimo. Dabar valdžia komunistų. Tvarkosi pagal naują konstituciją. Apie vidaus padėtį parašysiu neužilgo antrą laišką. Jei paimsi, sužinosi."

Man tas įdomu, kad jis sako: "rusų kariai elgėsi labai mandagiai.

Laiškas tvarkoje, nebūtas atidarytas.

Aido Choro šokiuose kalbėjausi su J. Motiejaičiu. Sakė irgi ką tik gavęs laišką iš Lietuvos, visai iš kito krašto Lietuvos. Sakė, kad biedniem labai gerai dabar Lietuvoje. Reiškia, lieka faktas, kad Lietuvoje vargdieniai gauna liuosybę ir gerovę. Klausimas, kaip reikės sugrumuliuoti tuos faktus mūsų kacapuotojams?

D. J.

Nuo Red. Laiško iš Lietuvos gavome tiktai vieną, paskutinį puslapį. Nežinome, ar tik tiek ir siuntėte, ar kitą dalį laiško pamiršote įdėti.

Waterbury, Conn.

Sausio 1 dieną įvyko susirinkimas LDS 48 kuopos. Narių buvo pusėtinai, kaip Naujų Metų vakarą. Išrinko delegatą į Conn. konferencija for Social and Labor Legislation, kuri įvyks 11 sausio Hartford, Conn. Nutarta parsitraukti 25 egzemplioriusi "Vilnies Kalendoriaus" dėl platinimo. Taipgi nutarė surengti paskaitas prof. Vytautui Bacevičiui.

Taipgi draugai po mitingo peržiūrėjo knygas praeitų metų finansų sekretoriaus. Viskas rasta tvarkoj.

Trečiadienį, 8 sausio, 103 Green St., 7 val. vakaro, įvyks LLD 28 kuopos susirinkimas. Malonėkite susirinkti skaitlingai atsiimti 1940 metų knygas. Finansų raštininkui būna daug vargo atsinešti knygas ir atgal neštis namo, kuomet nariai neatsiima. Taipgi bus viešos diskusijos Lietuvos klausimu. Galės kiekvienas dalyvauti ir pasiėmęs balsą savo mintis išreikšti, kaip jam išrodo šios dienos Lietuvos klausimas.

Waterburietis.

UODAI LONDONO SUBVĖSE ŽIEMĄ

London. — Nežiūrint žiemos, priviso skaudžiai kandančių uodų požeminiuose miesto geležinkeliuose, kur žmonės slepiasi nuo vokiečių oro bombų.

Vichy, Francija. — "Nežinomas" submarinas nuskandino vieną Francijos submariną ir žibalinį jos laivą "Rhone." Suprantama, kad tai anglų darbas.

Pittsburgh, Pa.

LDS Apskričio Konferencija.

LDS 8-to Apskričio metinė konferencija įvyks sekmadienį, 26 d. sausio (Jan.), 2-rą valandą dieną, 1320 Medley St., N. S. Pittsburgh Pa. Todėl Pittsburgh ir apielinkės kuopos, kurios priklausot prie 8-to Apskričio, prisiųskite delegatus: nuo 10 ar 12 narių vieną delegatą; nuo 20 ar 24-rių — du delegatu.

Katros kuopos neturėjo susirinkimo, jos išrinks delegatus kuopų susirinkime; o katros atlaikė susirinkimą, tai kuopų valdybos turėtų sueiti ir išrinkti delegatus.

Gerb. draugai, darykite formališkai pagal konstituciją: duokite delegatams paliūdijimą, raportą, naujų sumanymų, kas būtų naudinga šiai organizacijai. Tada suvažiavimas bus gyvas ir organizaciniai naudingas.

Kviečia Komitetas.

Boston, Mass

Melas ir Provokacijos.

"Keleivio" laidoj už gruodžio 18, korespondentas Amerikos Pilietis aprašo So. Bostono Laisvės Choro rengtą parengimą, Municipal svetainėj, gruodžio 8 dieną, 1940.

Koncertinė programa nebandoma kritikuoti, tik pasakoma, kad parengimas buvo rengtas tikslu propagandos už Lietuvos "pavergimą." Įsivaizduokite sau, jau lietuviškos dainos, kurios buvo dainuojamos per daugelį metų, pagal to korespondento, šiandieną pavirto pavergimo propaganda! Ir dar kai kas abejoja, kad "Keleivio" korespondentams ir jo redaktoriui gaidukai makaulėj negieda.

Čia pat "Keleivio" korespondento labai sužiniai ir ištisai melagingai implikuojama Lietuvių Metodistų Bažnyčia, būk leidimas tam koncertui buvo imtas Lietuvių Metodistų Bažnyčios vardu. Korespondentas pats to dalyko neištyręs ir nežinodamas sužiniai paskelbė spaudoje neužginčijamą melą ir kad priduoti autentiškumą tam melui, kiršina tos bažnyčios narius ir siunčia juos į City Hall pas leidimų komisionierių patikrinimui aplikacijos, kuri būk buvus vogtinai be jų žinios, jų bažnyčios vardu išimta. Vienok aš aplikacijos blanką ir rasytes (receipts) peržiūrėjau, kurios parodo, kad viskas buvo atlikta vardu Laisvės Choro. Už Chorą pasirašo F. B. Kubilius. Gi Lietuvių Metodistų Bažnyčios vardas niekur nefiguruoja.

Taigi, ant nelaimės minimo korespondento ir paties "Keleivio," toji melagystės mazgotė, netiksliai mesta, atsimuša atgal į jūsų ne labai švarius veidus. Jeigu pas jus yra užsilikę kiek nors dorovės ir džentelmoniškumo, jūs turėtumėt savanoriai atšaukti tą melą ir atsiprašyti minimos bažnyčios narių.

Prie to, prieš minėtąjį koncertą keletas vyrukų iš fašistinio fronto, kurių tarpe buvo vienas atviras fašistas, antras apysenis žmogus, geras, uolus katalikas, skaitomas geru patrijotu ir net rimtu darbuotoju, na ir, žinoma, "Keleivio" korespondentas prisiplakė prie jų, ir, rodos, dar pora kitų, bėgo pas miesto valdininkus, policiją su donosais ir skundais tikslu sustabdyti koncertą! Skundė rengėjus esant komunistais, penktos kolonos dalyviais ir labai pavojingais Amerikos demokratijai žmonėmis.

Miesto valdininkai, nebūdami vaikais, paplojo tiems vyrukams per petį, bet leidimo neatšaukė, tik atsiuntė į koncertą "sargentą" pažiūrėti, kaip Laisvės Choras "kels revoliuciją" ir "vers Jungtinių Valstijų valdžią." "Sargentas" matydamas svetainę pilnutėlę žmonių, kad čia bombos nesprogsta, revoliucijos nėra, o tik skamba meliodijos dainų, kaip tai "Eina garsas nuo rubežiaus" ir kitų panačių, nusijuokęs, išėjo.

Na, ir pikta gi mūsų fašistukams, nes jų paskelbtas sabotažas biznieriams, kurie bent ką nors bendro turės su pažangiąja sriove, grasinimas langų daužymu toms krautuvėms, kurios dės pažangiųjų garsinimus ir prisiega prieš Dievą ir Smetoną, kad jie nušluos nuo žemės paviršiaus smerkėjus Smetonos ir jo fašistinės klikos, nedūoda rezultatų. Svetainė buvo pilnutėlė žmonių ir net daugiau, kaip kitados.

Visi tie fašistinio fronto vyrukai kitus skundžia esant penktakojais, bet faktinai jie patys jais yra. Jūsų fondas renka aukas Lietuvos pabėgėliams remti, bet gi šiandien visiems yra žinoma, kad tie pabėgėliai buvo ir yra atviri fašistai, tad ir žmonės, kurie remia juos, negali būti nieku kitu, kaip tik fašistais.

Man nestebėtina, kad "Keleivio" redaktorius Michelsonas susidėjo su fašistais, bet mane stebina, kaip tas patriarchališkas katalikas Venis užmiršo aukštąjį katalikiškos tikybos dėsnį "Mylėk artimą savo, kaip pats save" ir galėjo dasileisti save prie susidėjimo su banda aferistiškų inkriminatorių.. **Zavis.**

Italų Pranešimas:

Roma. — Anglų orlaiviai padarė kiek nuostolių Elbasane, kariniame italų centre Albanijoj. Keliose fronto dalyse italai griežtai atmušė graikus.

PRANEŠIMAI IŠ KITUR

MONTELLO, MASS.

Liuosybės Dailės Ratelio susirinkime, laikytame 19 d. gruodžio, 1940, nutarta dėti visas pastangas, kad atgaivinti **Liuosybės Chorą.** Tam darbui išrinkta komisija, kuri kviečia visus dailę mylinčius žmones, jaunimą ir suaugusius, 12 d. sausio, 3 val. po pietų ateiti į Liet. Taut. Namo apatinę salę. Čia turėsime "šurum-burum" ir padarysime pradžią suorganizavimui choro. — Komisija: K. Beniulis, A. Baronas ir J. Navarauskas. (5-8)

MONTELLO, MASS.

Dėl kalėdinių švenčių buvo pertraukta lietuvių kalbos pamokos. Dabar, šventėm praėjus, pamokos įvyks reguliariai, kiekvieno penktadienio vakarą nuo 7-tos val. Taigi visos moterys yra kviečiamos ateiti 10 d. sausio į Liet. Taut. Namą ir tęsti mokinimosi darbą. (5-6)

ELIZABETH, N. J.

LDS 33 kuopos susirinkimas įvyks trečiadienį sausio (Jan.) 8, 1941., 8 val. vak., L. D. P. Kliube, Elizabeth, N. J. Draugės ir draugai, būtinai dalyvaukime šiame susirinkime, nes bus daug svarbių dalykų dėl apkalbėjimo. — Sekr. V. K. Sheralis. (5-6)

PITTSBURGH, PA.

LLD Apskričio Konferencija.

LLD 4-to Apskričio metinė konferencija įvyks sekmadienį, 19 d. sausio (Jan.), 2-rą val. dieną, 1320 Medley St., N. S. Pittsburgh, Pa. Todėl Pittsburgh ir apielinkės kuopos, kurios priklausot prie 4-to Apskričio, prisiųskite delegatus: nuo 10 ar 12 narių vieną delegatą; nuo 20 ar 24 — du delegatu. Katros kuopos neturėjo susirinkimo, jos išrinks delegatus kuopų susirinkime; o katros atlaikė susirinkimą, tai kuopų valdybos turėtų sueiti ir išrinkti delegatus. Gerb. draugai, darykite formališkai pagal konstituciją: duokite delegatams paliūdijimą, raportą, naujų sumanymų, kas būtų naudinga šiai organizacijai. Tada suvažiavimas bus gyvas ir organizaciniai naudingas. — Kviečia Komitetas. (3-5)

BAR ir GRILL
LIETUVIŲ RESTAURANAS
Įdomiai įpuošta lietuviška aludė ant Grand Street
Rheingold extra Dry Alus.
Didelis pasirinkimas visokių Vynų ir Degtinės
Turime ir kambarių pernakvot arba savaitiniai išrandavot
JOSEPH ZEIDAT
Savininkas
411 Grand St. Brooklyn

J. GARŠVA
Graborius-Undertaker
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Išbalzamuoja ir laidoja ant visokių kapinių; parsamdo automobilius ir karietas veselijom, krikštynom, kitkam.
231 BEDFORD AVE.
BROOKLYN, N. Y.
Telephone: EVergreen 8-9770

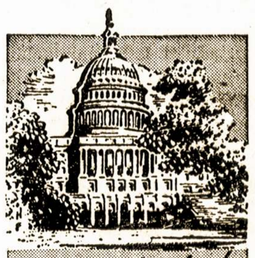

Bulova
ROBERT LIPTON
Jeweler : : Įsteigta 1892
701 GRAND STREET
Tarpe Graham & Manhattan Aves.
BROOKLYN, N. Y.
Tel. Stagg 2-2173

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)

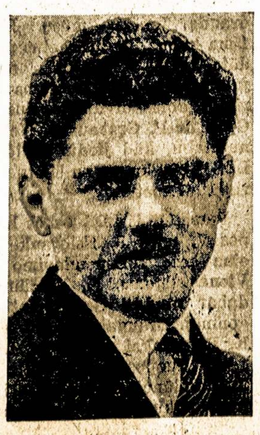

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Liūdėsio valandoje kreipkitės prie manęs dieną ar naktį, greit suteiksime modernišką patarnavimą.
Patogiai ir gražiai moderniškai įruošta mūsų šermeninė. Mūsų patarnavimu ir kainomis būsite patenkinti.
1113 Mt. Vernon Street
PHILADELPHIA, PA.
Telefonas Poplar 4110

NOTARY PUBLIC

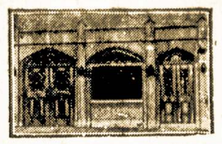

Telephone STagg 2-5043
MATTHEW P. BALLAS
(BIELIAUSKAS)
LAISNUOTAS GRABORIUS
Liūdėsio valandoj kreipkitės pas mus. Patarnavimas bus užtikrintas ir už prieinamą kainą.
Puikiai įrengtos dvi koplyčios duodamos mylimiems pašarvoti dovanai
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.

FRANK DOMIKAITIS
RESTAURACIJA
417 Lorimer St.—Brooklyn — "Laisvės" Name
GERIAUSIOS RŪŠIES VALGIAI
Gaminami Europiško ir Amerikoniško stiliaus. Puikūs lietuviško namų darbo, kilbasai ir kepta paršiena; gaspadoriškai nuvirti kopūstai ir barščiai
ATDARA NUO ANKSTI RYTO IKI VĖLAI VAK.
Visada yra gražus pasirinkimas pieniškų valgių ir daržovių—virtų ir žalių.

SKELBKITĖS "LAISVĖJE"

Office Phone EVergreen 4-6971
Inside Phone EVergreen 4-6485
FLUSHING
Russian & Turkish Baths, Inc.
29-31 Morrell Street Brooklyn, N. Y.

OPEN DAY and NIGHT
Managed by
RHEA TEITELBAUM
Vapor Room, Turkish Room, Russian Room, Large Swimming Pool, Fresh Artesian Water, Restaurant, Barber Shop, Sleeping Accomodations.

Admission 50c., day & night, Saturday night 75c.
SPECIAL RATES PER WEEK
LAIDIES' DAYS: Mon. and Tues. from 12 a.m. to 11 p.m. After 11 p.m. for gents
GENTS' DAYS: Wed., Thurs., Fri., Sat. and Sun. all day and night

VARPO KEPTUVĖ
36-40 Stagg St. Tel. Stagg 2-5938 Brooklyn, N. Y.
Varpo Keptuvės Kėksai Vestuvėm ir Parėm Yra Skaniausi

Rūgšti ruginė, saldi ruginė, čielų kviečių, čielų rugių, senvičiam duona, balta duona, Caleh ir raisin duona. Taipgi kepama roliai ir bandukės. Puikiausias pasirinkimas skaniausių kėksų-pyragų; Pineapple Cake, Apple Cake, Cheese Cake Coffee Cake, Butter Cake, Bunke ir Spice Cake, Stollen Doughnuts, Pies, Pastries, Apple Turnovers ir Jelly Rolls.
Siunčiame duoną per paštą į kitus miestus, specialiai greitai pristato. Ant jūsų pareikalavimo, suteiksime informacijas apie svorį ir kainas.
VARPAS BAKERY 36-40 Stagg Street Brooklyn, N. Y.

New Yorko ir Apielinkės Žinios

Darbininkai Masiniai Pagerbė Gannes

Harry Gannes, jaunas darbininkų laikraštininkas, miręs sausio 4-tos vakarą, darbininkų buvo atatinkamai pagerbtas.

Pastaruoju laiku Gannes'o sveikatai žymiai pablogėjus, darbininkai reiškė didelio susirūpinimo ir jam mirus iškarto buvo aišku, kad jokia šermeninė negalės aptarnauti visų norinčių dar kartą savo draugą ir vadą pamatyti, jį atsisveikinti. Ant greitųjų, pasitarus su šeima, Gannes'o kūnas buvo padėtas Irving Plaza didžiojoj salėj, iš kur išvežtas sausio 6-tos popietį į Fresh Pond Krematoriją, Alyvų Kalnelio kapinėse, Maspethe.

Harry Gannes dirbo angliško darbininkų dienraščio "Daily Worker" užrubežinių žinių redaktoriumi per eilę metų ir buvo žinomas kaipo vienas iš gabiausių Amerikos kolumnistų. Jis taip pat buvo veiklus, vadovaujantis Komunistų Partijos narys ir dėlto buvo įkaltintas, kaip ir Browderis, dėl važinėjimo Chinijon 1932-33 metais, ir paskiau Europon 1938 m.

Sugrįžęs iš Chinijos, Gannes parašė nuodugnų apibūdinimą Chinijos — "Kada Chinija Susivienys,"—daug pasitarnavusį amerikiečių pažinimui tikrosios Chinijos. Tai dar buvo prieš Chinijos apsivienijimą, kada vieton kovoti prieš visų bendrą priešą — nuolat Chinijon besiveržiančią Japoniją, chinų įvairūs generolai vedė liaudį vieni prieš kitus.

L. K. N.

Sveikina iš Floridos

Sveikinu visus brooklyniečius ir visus pažįstamus iš šiltos Floridos, linkėdama visiems laimingų naujų metų.

Su pagarba,
J. Stankaitienė,
Miami, Fla.

Bedarbis Palikęs $90 Komunistų Partijai

Alex Rytel, Komunistų Partijos Harleme veikėjas, taipgi daug dirbęs ir vadovavęs tenykščiam bedarbių judėjimui per daugelį metų, prieš mirdamas informavęs savo draugus, kad vienintėlis turtas, kurį jis pajėgęs per gyvenimą sutaupinti—$90—būtų atiduotas Komunistų Partijai. Tą jo draugai išpildė. Rytel mirė vos sulaukęs 35 m. amžiaus.

Mirtis Kainavo 55 centus

S. Cooperman užsimokėjo 55 užsikelti ant 70-to aukšto RCA Bildinge ir biskį pasitraukęs nuo palydovo nušoko žemėn. Žudęsis dėl nesisekimo biznyje.

Mokytojai Protestuoja prieš Pasikėsinimą Atimt Čarterį

Mokytojų Unijos Lokalo 5-to Taryba pasiuntė laišką Amerikinei Mokytojų Federacijai, protestuojant prieš Federacijos pasikėsinimą ant mokytojų čarterio kaipo nekonstitucinį ir "priešingą amatinių unijų principams."

Laiške taip pat sakoma, kad ši ataka ant New Yorko unijos "supuola su atidarymu New Yorko valstijos įstatymdavystės sesijos," kurioj Rapp-Coudert Komitetas sieks įstatymų prieš uniją ir prieš mokyklų sistemą.

Lokalas 5-tas taip pat pažymi, kad vienintėlė informacija, kokią lokalas turi kas liečia Federacijos įkaltinimus Lokalui, yra matytas spaudoj pareiškimas, kuriame Federacija įkaltina Lokalą ir reikalauja, kad jis įrodytų, dėlko čarteris neturėtų būti atimtas.

Lokalas savo laiške, pasirašytame prezidento Charles J. Hendley, taip pat kritikavo Federacijos skubinimą spaudon pirmiau Lokalui net nepranešus apie savo tarimą. Jis sako, kad tuomi Federacija nori padaryti Lokalui žalą aplinkiniais keliais, ko negalėtų padaryti tiesioginiai.

Tik Vienas iš Penkių Vaikų Gauna po Centą Pieno

Nors federalė Pieno Pardavimo Administracija yra įgaliota kasdien pristatyti po centą pieno 800,000 miesto vaikų, tačiau centinio pieno gauna tik 225,000 vaikų. Pieno pristatoma tik 121-nai mokyklai iš 712-kos mokyklų visame didžiajame New Yorke.

Dabar mažiau vaikų gauna pieno, negu gaudavo bandomąjame laikotarpyje, per pastaruosius 3 mėnesius 1940 metų. Tada pienas pristatoma buvo 140-tim mokyklų. Ten, kur jis pristatoma, kiekvienas vaikas turi teisę gauti vieną puspantę už centą kas dieną.

Neganėtino pristatymo pieno priežastimi esąs iš vienos pusės kompanijų nenorėjimas pristatinėti. Iš 25 pareikalavusių mokyklų pereitą pirmadienį pristatę tik 8-niom. Iš kitos pusės, mokyklų vedėjų kai kur nenorėjimas trukdytis išrinkimu iš vaikų tų centų. Kur išdalinimas pieno yra problema, bandoma gaut WPA maisto projekto pagalbą. Skirtumą kainos už pieną sumoka J. V. žemdirbystės Departmentas.

Eilėj mokyklų, negavę pieno vaikai pasidarę peticijas ir renka parašus, kad gauti pieno. Kad ne visi vaikai išgali pirktis pakankamai pieno normalėmis kainomis, rodo tas faktas, jog mokyklose, kur planas įvesta, suvartojimas pieno padaugėjęs 500 nuošimčių.

Miestas Duos Armijai 10,000 Vyrų

Pradedant šia savaite ir iki sausio 17-tos iš miesto planuojama išsiųsti armijon 4,395 vyrus, o nuo 17-tos iki galo mėnesio kitus 5,085 vyrus.

Iman apskričiais, ims sekamai: iš Brooklyno 1,845, iš Manhattan 1,328, iš Bronx 928, iš Queens 877, iš Staten Island 107.

Iššauktieji, jeigu priimami prieš 2 val. po piet, ir išsiunčiami tą pat dieną, vėliau priimtieji išvyksta sekamą dieną.

Pasmaugus Paliegusį Vyrą

Sophie Bartfield, 57 m., sulaikyta kaltinimu pasmaugus savo paliegusį vyrą savo namuose, 2067 Davidson Ave., Bronx. Sulaikytoji kalba, būk jis ją norėjęs nunuodyt. Jinai tuo savo įsikalbėjimu taip buvusi įsitikinusi, kad ir knygynuose jau buvus pažįstama, kadangi ji ten eidavus jieškoti informacijų apie priešnuodžius. Menama, kad ji sirguliavo proto liga.

Iš LDS 1-mos Kuopos Susirinkimo

Kuopos metinis susirinkimas įvyko ketvirtadienį, sausio 2 d., "Laisvės" svetainėj.

Valdybos Raportai

P. Grabauskas, finansų sekretorius, raportavo, kad dabar yra išmokėta visi kuopos išmokesčiai, visiem kuopos buvusiems viršininkams algos už 1940 metus. Kuopos iždė randasi $34.60. Pelnas nuo metinio baliaus $27.81, viso $62.41.

A. Velička, pirmininkas, savo kalboj pakvietė visus glaudžiai kooperuoti 1941 metais. Kuopos vardu paačiavo metinio baliaus komisijai J. Dainiui ir P. Vazniui už gerą pasidarbavimą, taipgi šeimininkėms Kruzaitienei, Lapatai ir Kasmočienei už gerų valgių pagaminimą.

Naujos valdybos nariai užėmė savo vietas. Susirinkimas ėjo normalia tvarka po vadovyste J. E. Gužo, vice-pirmininko. A. Velička turėjo apleisti susirinkimą, turėjo svarbų reikalą kitur.

Komisijų Raportai

Ispanų karo pabėgėlių reikalais konferencijon, sausio 4 d., New Yorko mieste, LDS 1-ma kuopa pasiuntė du delegatus, P. Vaznį ir A. Karčiauską.

Ateivių teisių gynimo atstovas J. E. Gužas sakė, kad dabar, po sveturgimių suregistravimo, padidėjo ant ateivių puolimas iš reakcionierių pusės, Ateivių Gynimas turi daug teismuose bylų. Kad padaryti pinigų, Am. Ateiviams Gint Komitetas rengia pietus New Yorko mieste, Hotel Piccadilly, 227 W. 45th St., šeštadienį, sausio 11-tą, 1 val. dieną. Bilietas $1.25. Geras valgis ir geri kalbėtojai.

Kuopa nutarė rengti pietus kovo mėnesį, "Laisvės" svetainėj. Į komisiją įeina P. Grabauskas, J. Dainius ir K. Levanas. Įžangos tikietas vienas doleris. Mūsų LDS 1-ma kuopa rengias iš anksto pasidaryti pinigų, kad galėtų skaitlingą delegaciją pasiųsti į LDS Seimą Chicagoj, 1942 m.

P. Grabauskas metiniame baliuje gavo 3 naujus narius, J. Grubis 2, ir vienas, P. Kapickas, pasikėlė pašalpą ir apdraudą. Reiškia, mūsų LDS 1-ma kuopa naujus metus pradėjo gerai—su penkiais naujais nariais. 1941 metams turime gabius organizatorius J. Grubį ir P. Grabauską. Nebus nuostabu, kad jiedu padidins LDS 1-mą kuopą su šimtu narių 1941 metais.

Persikėlė iš LDS 1-mos kuopos 7, mirė 3, išsibraukė 5, eina prie susispendavimo 5. Vienas ligonis, K. Balčiūnas, dabar randasi Greenpoint ligoninėj. Draugai pranešė, kad K. B. gerokai sveikesnis. LDS 1-mos kuopos nariai velija d. K. Balčiūnui greitai pasveikti ir vėl sykiu veikti su mumis.

Jurgis Kuraitis, koresp.

Browder Kalbės Lenino Minėjimo Mitinge

Šiemetiniame newyorkiečių Lenino minėjimo masiniame mitinge, įvyksiančiame šį pirmadienį, sausio 13-tą, didžiajame Madison Square Gardene, vyriausiu vakaro kalbėtoju bus Earl Browder, paskilbęs komunistų vadas ir kandidatas į Jungtinių Valstijų prezidentus pereituose rinkimuose.

Browderis ir pernai kalbėjo Lenino minėjime. Į mitingą jis atėjo tik už keletos valandų po jo nuteisimo keturiems metams kalėjimo. Jisai savo prakalbą tada pradėjo žodžiais: "Šiandieną vardan jūsų aš gavau nuosprendį prieš mūsų judėjimą." Šiemet Browderis tebėra po tuo pačiu įkaltinimu ir kaip tik tomis dienomis turi stot J. V. Vyriausiame Teisme argumentuoti, dėlko prieš jį nuosprendis turėtų būti panaikintas.

Apart Browderio, mitinge dar kalbėsią William Z. Foster, James W. Ford, Claudia Jones, Isreal Amter. Taipgi statoma scenon masinis spektaklis "Mes Esam Nenugalimi."

Mitingo pradžia 7:30 val. vakaro. Bus Madison Square Gardene, 50th St. ir 8th Ave., N. Y. Bilietai jau parduodami darbininkų knygynuose. Jų kainos 33 c., 44 c., 55 c., 66 c., 83 c., ir $1.10.

Majoras vėl užatakavo gemblerius ir auto ragučių birbintojus, grąsindamas prasikaltėlių vardus skelbti kredito agentūroj ir amatinėj sąjungoj.

Mokytojų Radio

Norintieji išgirsti teisingų žinių apie mokyklų ir mokytojų problemas iš pačių mokytojų, prašomi įsitėmyti, kad kas penktadienio vakaras, 10:30, iš stoties WHN, Mokytojų Unija duos programas.

N. M.

Aidbalsiai Kviečia Visus į Koncertą

Visiems žinoma puikių dainininkų grupė Aidbalsiai ruošia koncertą su šokiais šio sekmadienio vakarą, sausio 12 d., "Laisvės" salėj. Įžanga tik 40 centų.

Aidbalsiai savo vakare dainuos kaipo grupė, taipgi turi paruošę gražių duetų, kvartetų ir tt. Šokiams gries Geo. Kazakevičiaus orkestra. Bus ir gerų užkandžių ir gėrimų. Kviečia visus dalvaut jų vakare.

Tarp Lietuvių

Malvinai Sukoskytei pereitą šeštadienį suruošta gimtadienio pokiliukas, kurin sukviesta būrelis artimiausių šeimos draugų. Tai buvo lyg ir įvesdinimui jos į suaugusiuosius. Metais ji jaunutė, bet darbuose jau seniai žinoma, veikli Aido Choro ir LDS jaunime. Laimingos kloties ateities visuomeniškuose darbuose ir asmeniškame gyvenime!

Petras Bieliauskas vis nesveikuoja. Protarpiais pagerėja, pasikelia, bet ir vėl skaudamos kojos jį paguldo.

Julia Anskienė, LDS 1 kuopos narė, taipgi jau tūlas laikas nesveikuojanti. Gydytojai jai esą rekomendavę operaciją.

Ž. R.

Komitetas Išgelbėjo Tris Ispanus

Amerikinio Ispanams Gelbėt Komiteto pastangomis išgautas leidimas pasilikt Amerikoje nors laikinai dviem jauniem ispanam, kurie buvo norėta išdeportuoti laivu Siboney atgal Ispanijon, iš kurios koncentracijos kempių jiedu buvo pabėgę.

Tie jauni ispanai, Alberto Mon y Pico, 19 metų, ir Maximo Bordalo y Fernandez, 26 m., jūreivis, abu kovojo lojalistų armijoj prieš Franco ir buvo paimti nelaisvėn, uždaryti koncentracijos kempėse. Sugrąžinimas jų į Franco nagus po buvusio pabėgimo reikštų jų pasiuntimą sušaudymui. Komitetas išgavo jiem teisę čionai pasilikti laikinai iki gaus leidimą jiems įvažuoti Meksikon. Jiedu čionai pribuvo slapukais ant laivo Excalibur.

Taip pat sulaikė deportaciją ir trečio jauno ispano kareivio Daniel Lado y Lopez, kuris būna Ellis Saloj jau per porą mėnesių. Komitetas sutiko mokėti už jo užlaikymą iki jam bus gauta Meksikos viza.

Komitetas daug darbuojasi ir pervežimui iš Francijos Meksikon 100,000 pabėgėlių, kuriuos Meksika sutiko priimti.

Emma Willets, 99 m., 681 Lincoln Pl., rasta namie jau mirus kelinta diena, o jos senukas brolis, 90 m., verdant seseriai kavos. Senukas ir pats buvo taip silpnas, kad nepažino, jog sesuo mirusi. Nugabentas ligoninėn.

REIKALAVIMAI

Reikalingos moteriškės darbininkės dirbti prie atrinkimo avių žarnų. Pageidaujama patyrusių, kad mokėtų atrinkti ir atmieruoti. Kreipkitės: Fellerman V. Newman, 324 Avenue A, prie 20th St., New York City. (4-5)

Rakandų Dirbėjų Lokalo 76-B viršininkų ir konvencijos delegatų nominacijos įvyks sausio 7-tą, Irving Plaza.

SUSIRINKIMAI

LLD 1 kp. susirinkimas įvyks ketvirtadienį, sausio 9 d., 7:30 v. vakaro, "Laisvės" svetainėj. Susirinkimas labai svarbus, todėl visi nariai dalyvaukite ir atsiveskite naujų narių įrašyti į apšvietos organizaciją.

Delegatams

Katrie esate apsiėmę delegatais dalyvauti LLD 2-ro Apskričio konferencijoj, kuri įvyks sausio 12-tą, sekmadienį, 10 v. ryto, Paterson, N. J., visi būkite susirinkime ir susitarkime, kaip geriau visiems kartu nuvažiuoti.

Kuopos sekretoriai maloněkite pagaminti gerus raportus iš metinio 1-mos kuopos veikimo. — 1 kuopos organizatorius. (5-7)

CENTRAL BROOKLYN, N. Y.

LDS 46 kp. metinis susirinkimas įvyks trečiadienį, sausio (Jan.) 8 d., 7:30 val. vak., P. Burneikio kambariuose, 76 Hudson Ave. Visi nariai būkite laiku. — Valdyba. (4-5)

DR. J. J. KAŠKIAUČIUS
Telefonas: Humboldt 2-7964
530 SUMMER AVE.
Arti Chester Avenue
NEWARK, N. J.
VALANDOS: 2-4 ir 6-8
Nėra valandų sekmadieniais

EVergreen 4-0072 SLocum 6-1422
DR. ISAAC COHN
AUSŲ, NOSIES, IR GERKLĖS SPECIALISTAS
GYDO IR DARO OPERACIJAS
286 UNION AVENUE Brooklyn, N. Y.
Valandos nuo 11 iki 1 dienom
Nuo 5 iki 7 vakarais
Sekmadieniais nuo 11 iki 1
265 NEW YORK AVENUE Brooklyn, N. Y.
Valandos nuo 9 iki 11 rytais
Ir sulyg susitarimo.

CHARLES'
UP-TO-DATE
BARBER SHOP
K. Degutis, Savininkas
Prielankus Patarnavimas
306 UNION AVENUE
Tarp Ten Eyck ir Maujer Sts.
Brooklyn, N. Y.
GERAI PATYRĘ BARBERIAI

F. W. SHALINS
(SHALINSKAS)
FUNERAL HOME
84-02 Jamaica Avenue
Opposite Forest Parkway
WOODHAVEN, N. Y.
Suteikiam garbingas laidotuves
$150
Koplyčias suteikiam nemokamai visose dalyse miesto
Tel. Virginia 7-4499

Clement Vokietaitis
LIETUVIS ADVOKATAS
50 Court Street
Brooklyn, N. Y.
Tel. Triangle 5-3622
168 GRAND STREET
Brooklyn, N. Y.
Tel. Evergreen 8-7179

FOTOGRAFAS
Traukiu paveikslus familijų, vestuvių, kitokių grupių ir pavienių. Iš senų padarau naujus paveikslus ir krajavus sudarau su amerikoniškais. Reikalui esant ir padidinu tokio dydžio, kokio pageidaujama. Taipogi atmaliavoju įvairiom spalvom

JONAS STOKES
512 Marion St., Brooklyn
Kamp. Broadway ir Stone Ave. tarpe Gates Ave. ir Chauncey St.
Tel.: Glenmore 5-6191

Le VANDA
FUNERAL PARLORS
Incorporated
J. LeVANDA—E. LeVANDA
Tėvas ir Sūnus Levandauskai
UNDERTAKER
337 Union Avenue
Brooklyn, N. Y.
Tel. Stagg 2-0783
NIGHT—HAvemeyer 8-1158

VIENINTĖLĖ LIETUVIŲ RAKANDŲ KRAUTUVĖ
GRAND FURNITURE
409 ir 436 Grand St. Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-8451
IŠDIRBĖJAI IR PLATINTOJAI GEROS RŪŠIES RAKANDŲ
Ateikite pasižiūrėti mūsų parduodamus rakandus ir palyginkite kainas su kitomis krautuvėmis.
Duodame ant lengvų išmokėjimų be jokių nuošimčių
JŪS NIEKUR NEGAUSITE PIGIAU
Kaip Petraičių Krautuvėse
M. PETRAITIENĖ IR SŪNAI
Jūs mokėsite už rakandus, o ne už išrėdymą

MATEUŠAS SIMONAVIČIUS
Gražiai Įrengta Susiėjimams Įstaiga

Vietos ir importuotos degtinės ir vynai, geriausių bravorų alus ir ėlius. Kada būsite Brooklyne, užeikite susipažinti.
Kiekvieną subatą karšta vakarienė. Atskiras kambarys, užėjimui su moterims. Nedėliomis atdaras nuo 1 valandos dieną iki vėlai.
426 South 5th Street Brooklyn, N. Y.
Blokas nuo Hewes St. elevelterio stoties. Tel. Evergreen 4-9508

Lietuvių Kūro Kompanija
ĮDEDAME MASTER-KRAFT OIL BURNERS
Į Jūsų Seną ar Naują Šildytuvą (Steam Boiler)
Mūsų inžinieriai išmieruos jūsų namus ir įdės tinkamą "burner" arba visą garo arba karšto vandenio sistemą. Maloniai suteikiame aprokavimus be jokio mokesčio.
TRU-EMBER FUEL CO., INC.
496 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
Telefonas EVergreen 7-1661

"VILNIES"
KALENDORIUS
1941 METAM — KAINA 25c
SUTAISĖ
L. JONIKAS ir V. ANDRULIS
Kalendoriuje telpa daug įdomių mokslišky, politinių, dailiosios literatūros ir sveikatos klausimais straipsnių. Taipgi daug visokių informacijų apie žemę, miestus, tautas, šalis ir tt. Kitaip sakant, "Vilnies" Kalendorius yra svarbus metraštis ir informacijų rinkinys. Kalendoriaus viršelį nupiešė Charles Zix. Kalendorius turi 160 puslapių.
Literatūros platintojai tuojau užsisakykite kalendoriaus platinimui. Kreipkitės šiuo antrašu:
Laisvės Administracija
427 Lorimer St. Brooklyn, N. Y.